

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN
 IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
 VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: „Oost en West“. Ethisch, toch Practisch.
 — Eenige beschouwingen uit den Oosthoek van Java. — De „Academisch-Indische Week“ te Groningen. — Ingezonden. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht.
 — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen.

gen, dat deze gezien mag worden. Kon deze gedurende den winter niet verwarmd worden, nu het weer milder wordt, behoeft de koude geen beletsel meer te wezen en houden wij ons voor een druk bezoek aanbevolen.
 Op de leestafel, op het courantenrek en in de kasten vindt men ter lezing en raadpleging de onder volgende dag-, week- en maandbladen, tijdschriften en periodieken.

F^a G. J. Hilbrink
 Heeren- en Dames-Kleermakers.
 Boniwerkers.
 's-Gravenhage
 Daendelsstraat 8. Tel. N. 6882
 Lid der N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

Mooie collectie Bontstellen
Seal Bisam Mantels

„Oost en West“
Ethisch, toch Practisch.
 (Vervolg).
 Voor de boekwerkjes, welke „Oost en West“ uitgeeft, om populaire kennis omtrent Oost- en West-Indië te verspreiden, de serie boekwerkjes, uitvoerige inlichtingen over den werkring en vooruitzichten in Staats- en Particuliere betrekkingen gevende, verwijzen wij naar de voorlaatste bladzijde van ieder nummer van ons Orgaan.
 Wat onze Leeszaal betreft, kunnen wij thans zeg-

- A. Europeesche dagbladen:
1. Java Bode.
 2. Bataviaasch Nieuwsblad.
 3. Soerabajaasch Handelsblad.
 4. Soerabajasche Courant.
 5. Locomotief.
 6. Preanger Bode.
 7. Deli Courant.
 8. Nieuwsblad voor het Gouvernement van Atjeh en onderhoorigheden.
 9. Curaçaosche Courant.
 10. Amigoe di Curaçao.
 11. Voz di Pueblo.

Dameskleeding naar Maat en Confectie steeds nieuwe Modellen

Regenmantels groote sortering Alleen-verkoop van de ZAMBRENE

Modes uitgebreide collectie Hoeden laatste modellen uit Parijs

Rijkleeding naar Maat

Lampe

Den Haag Spuistraat 8 166

Venduhuis „HOFSTAD“
 HUGO DE GROOTSTRAAT 7 Dir. G. TER HEIDE TEL. HAAG 1623
 ONDERNEMERS VAN PUBLIEKE VEILINGEN TAXATEURS

N.V. TOT EXPLOITATIE VAN GEMEUBILEERDE WONINGEN
 vraagt Gemeubileerde Huizen, heele of gedeelten van Inboedels te koop tegen hooge prijzen. — Brieven onder No. 215 Bureau v. d. Bl.

CORN. VAN DER SLUIJS
BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.
 ALLEEN NOORDEINDE 162^A. TEL. 4782. DEN HAAG.

De Haagsche Broodfabriek „THEARIO”

Fabriek en Kantoor BILDERDIJKSTRAAT 139

Levert alle soorten BROOD, LUXE-BROOD, BESCHUIT, KOEK- en BAKKETBAKKERSARTIKELEN.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder Controle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Onze Eigen Winkels zijn gevestigd in de:

Bilderdijkstraat 143	te v. d. Boschstr. 53	Valeriusstraat 72
Regentesselaan 55	Keizerstraat 24	Korte Poten 26
Noordeinde 192	Weimarstraat 59a	Koningin Emmalein 6
Fred. Hendriklaan 189	Beeklaan 329	Vaillantlaan 394
Reinkenstraat 34	Bezuidenhout 134	
Theresiastraat 50	Trompstraat 37	

GEVESTIGD:

R. C. PIJL, Arts.

Uitsluitend voor ziekten van Huid en Urinewegen (vroeger te Soerabaya).

Piet Heinstraat 72 - DEN HAAG - Tel. H. 1980

Ingang praktijk Elandstr., tegenover de Tollensstraat.

Spreekuur v.m. 10-11, nam. 1.30-3, Maandag, Woensdag, Vrijdag, 's avonds 7-8 uur.

Inrichting voor Röntgen-, Hoogtezon, Kromayer- en diathermie-behandeling.

N.V. WIENER & VAN WITSEN

Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM

DEN HAAG

35 Schiedamsche Singel

94 Noordeinde

Middelbare School v. Handel en Administratie, SWEELINCKSTRAAT 17-19 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

130

Afd. A. Bijzondere Middelbare Handelsschool met als onderbouw eene H. B. S. met 3-jarigen cursus. Bij beschikking van Z. Ex. den Min. van Binnenl. Zaken gelijkgesteld met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

Afd. B. Bijzondere Hogere Burgerschool met 5-jarigen cursus. Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide inrichtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-jarige cursus eerst beslist hoeft te worden na het afsluiten der 2e klasse. De school wordt ook door Meisjes bezocht. Prospectus en inlichtingen bij den Directeur

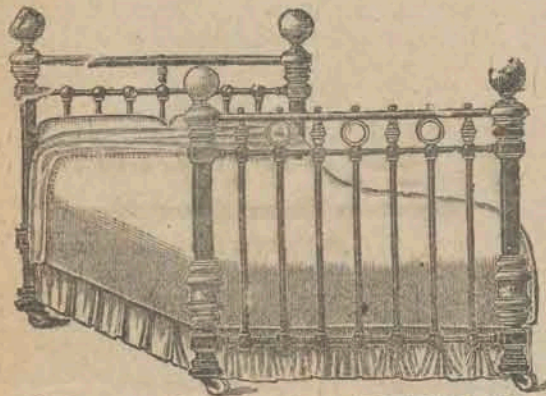
F. TIJMSTRA.

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.

TELEFOON 2535.

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

MAISON VAN HAL

Hofleverancier van H.M. de Koningin 103

Reigerstr. 14 BREDA Telefoon 442

Heerenkleeding

Dameskleeding

Indische Uitrustingen

Uniformkleeding

Lid N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

B. Europeesche week-, halfmaandelijksche- en maandelijksche.

1. De school van Ned.-Indië, Orgaan van het Ned. Ind. Onderwijzers Genootschap.
2. Indologenblad, Orgaan der Indologen Vereeniging, Leiden.
3. Javasche Courant, officieel Nieuwsblad.
4. De Banier, Christelijk Weekblad voor N.-Indië.
5. Het Bondsblad, Orgaan van de Vereeniging „De Indische Bond.”
6. De Beweging, Algemeen Politiek Weekblad, officieel orgaan der Nationale Indische Partij. (Sarekat Hindia).
7. Deutsche Wochenzeitung für die Niederlande.
8. Wederopbouw, Maandschrift gewijd aan de Jong-Javaansche Beweging en het Javaansche Geestesleven.
9. Maandblad der vier samenwerkende Zendingscorporaties.
10. De Plantersgids, Orgaan van den Algemeenen Plantersbond.

C. Inlandsche dagbladen:

1. Pewartia Soerabaya.
2. Sinar Sumatra.
3. Djawa Tengah.
4. Kaem Moeda.
5. Perniagaan.
6. Warna Warta.
7. Neratja.
8. Sinar Hindia.
9. Oetoesan Melajoe.

B. Inlandsche en Chineesche weekbladen:

1. Thahaja Timor (verschijnt om den anderen dag)
2. Soenting Melajoe.
3. Tiong Hoa Wi Sien Po.
4. Si Po.

(Wordt vervolgd).

Namens het Dagelijksch Bestuur uit het Hoofdbestuur,

De wnd. Secretaris,

A. J. GOOSZEN.

Eenige beschouwingen uit den Oosthoek van Java.

Aan een ons ter inzage gezonden particulieren brief van September '19 uit Banjoewangi ontleenen wij het volgende:

„De vraag naar olie heeft iets dat op eene economische omwenteling gelijkt teweeggebracht. Toen wij jong waren, verkochten de inlanders hunne klappers voor 2½ ct., soms bij groote hoeveelheden voor nog minder, nu krijgen ze er 15 ct. voor en als ze de moeite willen nemen om de klappers tot copra te verwerken, kunnen ze er nog meer aan verdienen. Die winsten komen bijna alle in den zak van den orang tani terecht, want alhoewel er eenige rijke inlanders zijn die vrij groote klappertuinen hebben, behooren de meeste boomen aan de desalui en ieder heeft maar eenige boomen. De sommen, die dan de inlanders voor klappers en copra alleen hier in B'wangi in de laatste jaren zijn uitbetaald, zijn fabelachtig en B'wangi is maar ééne plaats in dit uitgestrekte rijk! Voor goede copra betalen de fabrieken nu ongeveer / 30 per pikol en een jaar of twintig geleden was de prijs / 7 en dat vond men enorm. De winsten zouden nog meer wezen, als de eigenaren wilden wachten totdat de vruchten geheel rijp zijn. Ze worden veelal onrijp geplukt, deels uit zucht om het geld spoedig in handen te krijgen, deels uit vrees voor dieven. Tot nu toe heeft de Regeering de klappercultuur als iets beschouwd dat maar aan den inlander moest overgelaten worden, maar nu de klapper zoo'n voorname factor in het Indische leven is geworden, zal zij moeten ingrijpen om de misstanden te bestrijden en om de cultuur aan te moedigen.”

„Ge hebt misschien in de kranten gelezen, dat er op het oogenblik zoo'n gebrek aan zilvergeld, vooral pasmunt is. Dit schijnt over geheel Indië het geval te wezen en men verdiept zich in allerlei gissingen omtrent de oorzaak. De een beweert, dat de leiders van S. I. den inlanders den last hebben gegeven om al hun geld op te potten om de Regeering in moeilijke-

den te brengen, anderen beweren dat de Arabieren en Chineezers het bewaren, om het tegen een hoog agio te kunnen wisselen. Beide verklaringen komen mij onwaarschijnlijk voor. Het is niet onmogelijk, dat de inlanders een groote som aanhouden met het oog op het heropenen van de gelegenheid naar Mekka te kunnen gaan. Dat hebben ze nu in geen vijf jaren kunnen doen en er zullen wel duizenden wezen die graag gaan willen. Zoodaags ge weet, kost de passage een paar honderd gulden en neemt ieder aspirant-hadji een / 30 mede, waarvan geen cent weer in Indië komt. Het is natuurlijk moeilijk op zoo'n uithoekje een oordeel te vormen, maar niemand schijnt er aan gedacht te hebben dat zoo veel geld voor copra wordt uitbetaald en dat blijft een poosje bij de inlanders voordat het weer in circulatie komt. In de krant stond, dat om de 10 dagen ongeveer 60 mille aan klein geld van Soerabaya naar Makassar wordt verzonden. Het gebrek is ineens nijpend geworden. De Javasche Bank kan haar bankpapier niet verzilveren, de andere banken kunnen geen klein geld krijgen voor hunne ondernemingen. Er zijn lui die een toko binnen loopeti, iets koopen voor een paar gulden en dan een bankje van / 300 of / 500 tot betaling aanbieden en als de tokhouder dit niet kan wisselen zeggen, dat ze niet kunnen betalen! Ik heb zeer weinig verstand van bankzaken, maar het komt mij voor dat de Javasche Bank „has been caught napping”, zoodaags de Engelschen zeggen. Is eene circulatiebank niet een soort vliegwiél die zilver munt — desnoods ook van andere metalen — verstrekt wanneer er behoefte aan is en het weer absorbeert als er te veel van is? Hoe het ook zij, de Javasche Bank is nu bezig om hoopen bankpapier uit te geven ook van / 1 en / 2.50. Ik meen eens gelezen te hebben dat dit nog al een gevaarlijk middel is; er zijn landen waar het bankpapier ver beneden pari staat, maar ik denk niet dat het Gouvernement en de Javasche Bank zoo'n maatregel lichtzinnig zullen nemen. Nu is er een ordonnantie uitgevaardigd, dat den 22en September een ieder, als hij meer dan / 500 zilver in zijn bezit heeft, daarvan opgave moet doen op straffe van boete, gevangenisstraf en verbeurdverklaring! Het komt mij voor een beetje tyranniek te wezen. Het is ook een der maatregelen die haat en rijd ten gevolge hebben. Het schijnt voornamelijk tegen de lui, die het klein geld oppotten, gericht te zijn en die zullen het zoo weten te verbergen, dat het Gouvernement er alleen achter zal komen door huiszoekingen te doen. Ik denk wel, dat de Regeering om pasmunt geseind heeft; zoodra dit in omloop komt, moeten de Chineesche en Arabische speculanten hun pasmunt loslaten, willen ze geen verlies lijden.”

„Het is zeker, dat de inlander in de laatste jaren veel meer op zijn stuk staat tegenover den Europeaan, maar ik kan niet zeggen, dat wij hier tot nu toe veel last er van hebben ondervonden. De inlander hier is altijd onafhankelijk tegenover den Europeaan geweest, want hij gevoelt zich nooit verplicht voor hem of voor wien dan ook te werken; bevalt hem het werk bij een ander niet, dan slaat hij zijn patjoel over zijn schouder en gaat naar zijn sawah toe. Het percentage van werknemers in Indië is natuurlijk niet met die in Europeesche landen te vergelijken. Met uitzondering van eenige categorieën van inlanders, voornamelijk in de groote steden die als huis- en kantoorbedienden, koelies bij het lossen en vervoeren van goederen, enz., zijn de meeste inlanders hun eigen baas, maar hoeveel armer lui in Europa kunnen zeggen dat ze van de werkgevers geheel onafhankelijk zijn?”

„De huis- en kantoorbedienden, de mandoers op de fabrieken en ondernemingen en andere inlanders, die onmiddellijk onder Europeanen en Chineezers werken, staan ook op een hoogere trap van beschaving dan de orang tani. Ze zijn over het algemeen goed gehuisvest, hebben volop eten en dragen nette kleeren. Nu en dan zal er één wezen, die eene bevestiging gevoelt om zich als rajah op te werpen, maar over het algemeen begrijpen die lui dat ze onder hunne eigen hoofden niet veel te vertellen zouden hebben en voelen dan ook niet veel voor werkstakingen en andere buitensporigheden.”

„De Regeering schijnt nu ook in te zien, dat zij de S. I.-opruiers lang genoeg hun gang heeft laten gaan. Het ware misschien ook verkeerd geweest eerder in te grijpen; licht zouden de lui beweerd hebben dat zij in hunne vrijheid te kort waren gedaan, maar nu dat er werkelijk verzet gepleegd is zal het zelfs het roodste Tweede Kamerlid moeilijk vallen te bewijzen, dat de Regeering ongelijk heeft met den sterken arm op te treden.”

Het kan nuttig zijn, deze beschouwingen van een onafhankelijk, naar onze meening objectief oordeelend man, onder de aandacht van onze lezers te brengen. Red.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn = „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

PERRY & CO.

Kalverstraat 93-95-97-99 - AMSTERDAM

ARNHEM - UTRECHT - 's-GRAVENHAGE

HUTKOFFERS

's-Gravenh. Muziekschool
„DE TOONKUNST“
 Prins Mauritsplein 21 Tel. S. 477
 Spreekuren dagelijks van 10—1 en 2—6 uur.
 Directeur: JAMES ZWART.

Behave volledig onderricht aan Dilettanten en Eersbeginners, ook gelegenheid tot Vakstudie.
DAGELIJKS KUNNEN AANMELDINGEN GESCHIEDEN.
 Klavier, Orgel, Solozang, Viool, Alt, Cello, Compositie, Dirigeerkunst: 1 uur per week f 80.—; 2 uren per week f 150.— per jaar Samenspel f 40.—; Harmonie en Contrapunt f 50.—; Muziekgeschiedenis f 25.—; Voordrachtskunst en Declamatie f 50.—; Meth. Spreken f 50.—; Fransch, Duitsch en Italiaansch f 50.— p. j. Orkestklasse 1 maal p. w. 2 uren, voor leerlingen der school f 10.—; leerlingen buiten de school f 15.— p. j. Het onderricht wordt uitsluitend door eerste, gediplomeerde krachten onderwezen; de leerlingen worden individueel behandeld; het geheel staat onder voortdurend toezicht van den Directeur, die alle verantwoordelijkheid voor de te geven lessen draagt, waardoor steeds de beste resultaten worden bereikt.
VRAAGT PROSPECTUS!!!

De „Academisch-Indische Week“ te Groningen.

Te Groningen bepaalde de Indische week zich niet tot de voordrachten, gehouden in de Aula van het Academiegebouw, die door het college van curatoren der Universiteit daartoe ter beschikking werd gesteld, doch de burgerij zelve werkte mee. In de étalages van verschillende winkels en magazijnen, zag men Indische kleederdrachten en kleding, foto's, boek- en plaatwerken, meubels, koperwerk en wapens, comestibles, geweven stoffen, vlechtwerk en wat niet al, ook door particulieren daarvoor afgestaan. Men zou zoo iets in Groningen niet verwacht hebben. Een burger-comité had zich gevormd, waarin de voorzitter en de secretaris, prof. dr. van Bemmelen, de heer Tillema en verschillende leden der afdeling Groningen van „Oost en West“ zitting hadden genomen.

Door subsidie van het Gemeentebestuur en door inschrijving waren de noodige fondsen verkregen. Iederen middag van 2 tot 4 werden in het Cinema Palace, daartoe welwillend door den Directeur, den heer Uges, ter beschikking gesteld, Indische films van het Koloniaal Instituut en van Pathé kosteloos voor verschillende groepen van schoolgaande kinderen vertoond, waarbij de professoren van Bemmelen en Schouten, de kolonels Giel en Gooszen en de heer van Stavoren uit Den Haag met succes als explicateurs optraden en dankbaren bijval oogstten. 's Avonds werden eenige Indische films tusschen het gewone programma ingelascht en werden dan eveneens verklaard.

Het komt ons voor, dat zoo'n Indische week voor de burgerij van den Haag, mits goed georganiseerd, schitterend zou kunnen slagen en een uitnemend iets voor de propaganda voor onze vereeniging „Oost en West“ zou kunnen wezen. Voor dit laatste wordt zij ook in Groningen benut.

Afdeling den Haag komt in 't geweer, sla hier de hand aan den ploeg!

Maar nu de Academisch-Indische week zelve, waarvoor wij ons naar Groningen begaven. Om 2 uur nam. werd deze geopend door den rector-magnificus Prof. Dr. A. Klein, die na de aanwezigen welkom te hebben geheeten, in verband met zijn professoraat in de gezondheidsleer, zijn gedachten liet gaan over den gezondheidstoestand in Nederlandsch-Indië. Spr. schetste de decimieerende werking der inheemsche tropische ziekten, waartegen de strijd moet worden aangeboden, hetgeen tot nu toe niet voldoende op den voorgrond werd gebracht. De algemeene grondbeginselen der hygiëne gelden ook voor de tropen. Men ondervindt bij de toepassing daarvan geen medewerking, doch zelfs tegenwerking van de zijde der bevolking. De te nemen maatregelen zullen niets uitwerken, tenzij de bevolking eerst van het nut en heil er van doordrongen zal zijn. De ontwikkeling van het hygiënisch zintuig eener bevolking houdt gelijken tred met de beschaving en ontwikkeling van die bevolking.

Spr. zou het met een variant op de bekende uitspraak willen uitdrukken als: „Iedere bevolking bezit het sterftecijfer, dat zij verdient!“ Met voorbeelden uit de middeleeuwen, en zelfs uit de vorige eeuw, lichtte spr. dit toe. Onkunde, bijgeloof, vooroordeel, het zijn niet alleen bij cholera en pest, maar bij tal van andere ziekten, te allen tijde de grootste vijanden geweest van de hygiëne. En niet alleen in lang vervlogen eeuwen maar ook nog in de nieuwere en nieuwste tijdperken van de historie van ons eigen werelddeel.

Wat in Europa nu reeds werd bereikt, kan ook in Indië worden bereikt, doch de weg daarheen, de algemeene ontwikkeling der bevolking, zal een lange zijn. Veel nuttig werk werd reeds verricht door een voortvarende Regeering, door bekwaame bestuursambtenaren, door kundige geneesheeren, door zendelingen en tal van anderen. Maar nog oneindig veel meer arbeid moet er gedaan worden.

En dit kan slechts bereikt worden door de uitzending naar Indië van een voldoende aantal hygiënische specialisten. Immers iedere geneeskundige is geen hygiënist. Een hygiënist is een specialiteit, evenals men oor-, neus- en oogartsen, chirurg en interne medicus heeft.

De moderne hygiëne is geheel van karakter veranderd, dank zij de technische verbetering der microscopie, waardoor nauwkeurige microscopische onderzoekingen mogelijk zijn geworden. In de epidemiologie, gebaseerd op dat onderzoek, is nog veel verborgen. Zowel therapeutisch als pathologisch moet de strijd tegen besmettelijke ziekten worden aangeboden.

Hoewel spr. toejuicht, dat van wege het Departement van Koloniën de a.s. officieren van gezondheid en ge-

neesheeren voor den burgerlijk geneeskundigen dienst een aanvullingscursus van eenige maanden in hygiëne kunnen volgen, is dit niet voldoende. Naar Ned.-Indië dienen uitgezonden te worden een groot aantal hygiënische specialisten, die voorzien van de noodige wetenschappelijke hulpmiddelen, de leiding op hygiënisch gebied in bepaald omgrensd districten in handen nemen.

Nu zijn in ons land slechts weinig hygiënische specialiteiten te vinden, omdat dit vak, hoe schoon en belangrijk ook, te weinig vooruitzichten biedt. Dit moet veranderen in het belang van den gezondheidstoestand der Indische bevolking. Er stroomden dan jonge, energieke krachten toe, de hygiënische laboratoria onzer universiteiten staan te allen tijde gereed deze a.s. hygiënische specialiteiten te ontvangen en op te leiden.

Spr. eindigde met het uitspreken van de hoop, dat deze Academische Indische week er toe moge bijdragen, dat de academische jeugd wordt opgewekt na het voltooien van hun studie in Ned.-Indië een werkring te zoeken en te vinden, die en hun zelf en de inlandsche bevolking in alle opzichten de grootst mogelijke volgodging schenkt.

Vervolgens hield dr. Ph. van Harreveld, directeur van het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie te Pasoeroean een voordracht over „De betekenis der Europeesche cultures in Nederl.-Indië“.

Spreker wenschte eerst iets mede te deelen omtrent den aard en den omvang der cultures om te doen zien welke betekenis zij hebben, ook voor de voorziening met voedings- en genotmiddelen in andere gebieden. Daarna besprak hij de vraag of deze Europeesche cultures in afzienbaren tijd door het Inlandsche volk zouden kunnen worden overgenomen dan wel of zij blijvend Europeesch moeten zijn met het oog op de belangen van Indië, zoowel als van de consumenten in andere landen.

De voornaamste der landbouwproducten, die onder leiding van Europeanen in Ned.-Indië worden verkregen zijn suiker, thee, koffie, tabak, kina, cacao, rubber, cocosolie, cassave en sisalhenneep. Zij worden verbouwd op de plekken, die voor ieder het meest geschikt zijn ook wat het klimaat betreft, dat in West-Java, b.v. zooveel vochtiger is dan in Oost-Java. Daar de planters bovendien in Ned.-Indië alle hulpmiddelen der moderne landbouwwetenschap bij die cultures te baat nemen, kunnen hun cultures zeer goed concurreeren met dezelfde cultures in andere tropische landen.

Omdat cijfers een slecht beeld geven, doordat, wanneer ze in de miljoenen loopen, ze gaan boven bevattings, zal spr. de productie omslaan over de bevolking in Nederland en uitdrukken in K.G. per hoofd.

Van suiker wordt b.v. 1400 mill. KG. per jaar uitgevoerd of 233 KG. per hoofd. Voor de cultuur wordt een oppervlakte van ongeveer 150000 H.A., d.i. bijna 2/3 maal de provincie Groningen, gebezigt, hetgeen in vergelijking met den natten rijstbouw op sawahs, 18 maal zoo veel, niet veel is te noemen, vooral waar het suikerriet op zijn oppervlak 5 maal zooveel voedingswaarde voortbrengt als welke andere Inlandsche cultuur ook. Een voordeel is nog, dat de grond niet wordt uitgeput. De suiker bestaat van het water uit den grond, het koolzuur uit de lucht. Het uitgeperste suikerriet, de ampas, dient als brandstof en keert in aschvorm als bemesting op den akker terug.

Alleen in een daartoe geschikt klimaat geeft het suikerriet een groote oogst. Oost- en Midden-Java zijn er het best voor geschikt.

De thee verlangt een vochtig klimaat en gedijt het best in de bergstreken van West-Java. De uitvoer was 48 miljoen KG. op 8 KG. per hoofd.

Koffie verlangt afwisselend vocht en droogte en gedijt best op ontboschte berghellingen in Oost-Java. Export 88 miljoen K.G. of 14.5 K.G. per hoofd.

Op deze wijze behandelt spr. ook de andere cultures er op wijzende, dat de rubbercultuur bijna geheel in Engelsche handen is en dat de rijke humus in Deli, oorzaak is van een weelderigen plantengroei, waardoor de groote, breede en soepele tabaksbladeren worden verkregen, welke zoo uitnemend voldoen en gezocht zijn als dekblad.

Na met een aantal lichtbeelden den aard der cultures getoond te hebben, toont spr. aan, waardoor de Europeesche cultures in Indië zich van de Inlandsche cultures onderscheiden.

Hij wijst er op, dat ziekten, als malaria enz., vijanden der cultures zijn en men alle maatregelen moet nemen om de werkkrachten daarvoor te behoeden. Hiervoor is kapitaal noodig.

Waarom moet aan de Europeesche cultuur de voorkeur gegeven worden? Omdat die beschikt over dat kapitaal en over intellect; niet alleen vakkundigen,

JOH. ZWART
 TECHN. INSTALLATIE-BUREAU VOOR AANLEG
 ÉLECTRISCH LICHT, ELECTRO-MOTOREN, VER-
 WARMING, HUISTELEFOONS EN SCHELLEN
 — H. 3743 —
 Bureau en Magazijnen: **REINKENSTRAAT 22**
 .. nabij Halte Laan van Meerdervoort H. S. M. ..

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK
 New York, San Francisco (Cal.),
 42 Broadway. 64 Pinestreet.
 belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
 Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

N.V. Brood- en Beschuitfabriek
„DE OUDE VETTE HEN“
DEN HAAG
 bij het Stadhuis
Alle soorten Brood, Beschuit, Banket, enz.
Lunchroom - Tea-Concert

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: Koninginnegracht 1°.
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
 Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
Auto's voor Trouwgelegenheden
 en Maand-Auto's
Dag en Nacht geopend

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
1/2 DE ERVEN H. VAN DIJK
 Hofleveranciers van wijlen Z.M. den Koning
Nieuwe Gracht 6 - Tel. 3416
UTRECHT
Leveranciers van Burger, Militaire- en Marine Kleding
Indische Uitrustingen
 Reiziger door het geheele land te ontbieden.

TUINARCHITECTUUR
 N.V. Clingendaalsche Kweekerij
 CLINGENDAAL Eigen Kweekerij
Den Haag

Adverteeren doet verkoopen

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 % gewaarborgd.

124

KON. ERK. PITMANSCHOOL

Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie,
Boekhouden, Staatsinrichting. 172

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHE**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

101

Adverteeren doet verkoopen.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.
Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.
Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

doch ook universitair opgeleide krachten, voor de proefstations, laboratoria, hygiëne, ziekeninrichtingen en sanatoria. Over een en ander beschikt de Inlander niet. Hij zou eerst kapitaal moeten vormen, daarna het intellect kunnen trekken.

Spreker demonstreerde met lichtbeelden het Inlandsch thee- en suikerbedrijf tegenover het Europeesche en de vele wetenschappelijke zorgen der Europeesche planters voor hun cultures. De resultaten zijn het best te zien aan het product per Hectare; bij de Europeesche rietcultuur is dit o.a. geregeld meer dan twee maal zoo groot als bij de Inlandsche. Een Hectare rietaanplant leverde gemiddeld in 1840 nog slechts 2000 Kilogram suiker per oogst; in 1875 was dit 5800 K.G.; in 1900 reeds 8000 K.G.; terwijl in 1917 het record van gemiddeld 11500 K.G. suiker per Hectare uit den Javaaanplant werd verkregen; producties van 18000 K.G. suiker per Hectare komen thans reeds dikwijls plaatselijk voor.

Onder leiding van haar landbouwleeraren bevordert de Regeering de Inlandsche cultuur van thee, rubber, enz., doch ofschoon die Inlandsche cultures geheel kunnen aanleunen tegen de Europeesche bedrijven, blijven zij op een lager peil.

Welk voordeel voor Java levert nu het export-surplus van Java's Europeesche cultures, zijnde per inwoner van Nederland 233 K.G. suiker, 8 K.G. thee, 14.5 K.G. koffie, 16 K.G. tabak, 85 gram kinine, 34 ons cacao, 8 K.G. rubber, 16 K.G. cocosvet, 16 K.G. cassave, voorts vezels, specerijen enz.?

Men hoort vaak beweren, dat die surplus-uitvoer Java arm maakt. De lijn van invoer, staande tegenover dien uitvoer, leert echter anders. Voor uitgevoerde waarden kreeg Java een enorme waarde terug. Het zou mooier zijn, als de Inlander zelve het kapitaal had kunnen bijeenbrengen, waarmee in zijn land de bosschen ontgonnen, de wegen en spoorwegen aangelegd, de fabrieken gebouwd zijn, zoodat hij behalve het arbeidsloon ook de ondernemerswinst kon genieten. Maar aan zich zelf overgelaten, zou dit volk nog steeds geen rijweg in zijn land hebben, laat staan een spoor- of tramweg, terwijl er van surplus-product vrijwel geen sprake zou zijn. De vroeger periodiek optredende hongersnooden zouden dan op Java nog altijd voortbestaan, zooals zij thans nog optreden in de tropische streken waar Europeesch gezag en Europeesche verkeerswegen ontbreken.

Eerst als de Europeesche exporthandel en -industrie gekomen zijn, zet de Inlander er zich toe, een surplus te kweken om begeerenswaardige importartikelen te kunnen koopen. Zelf een afzet voor het surplus te organiseren gaat de krachten van het tropische ras nog te boven.

Men stelt pogingen in het werk den Javaan op te bouwen. Crediet- en spaarbanken werden opgericht. Deze, toch zoo nuttige, instellingen pakken niet.

Als de gemiddelde voedingswaarde van een H. A. tarwe in Nederland op 100 gesteld wordt, is dit voor rijst 40, voor aardappelen 146, voor rogge 58.

Van surplus op 2.8 millioen H.A. sawahriest kan op Java geen sprake zijn en toch wordt rijst uitgevoerd.

De cassaveknol, ketella, vervult o.a. in West-Indië dezelfde rol van hoofdvoedsel als bij ons de aardappel; hij kan op Java ook dadelijk een groot voedsel-surplus leveren, doch dat surplus wordt daar voor de voeding weinig op prijs gesteld, omdat de Javaan aan rijst als voedsel zoozeer de voorkeur geeft. Zoo kan van inlandsch surplus van voedsel niet veel komen en moet de Europeaan weer leiding geven. Juist in den allerlaatsten tijd is het Departement van Landbouw begonnen maatregelen te nemen voor goedgeleide grootbedrijven van rijst, die het surplus moeten scheppen dat noodiger wordt naarmate de import van rijst uit Siam en Achter-Indië bezwaarlijker wordt.

Inlandsch beheer is het einde van alle surplus. De Inlandsche maatschappij gaat geregeld vooruit, doch niet verder dan de leiding gaat van de meer energieke rassen en niet van langer duur dan die leiding bestaat.

De Javaan mist spaarzin. Hij werkt om te leven, doch leeft niet om te werken. De gunstige levensomstandigheden, het gevaar van bezit onder despotische vorsten en hoofden leidden daartoe. Op Java is geen middenstand, deze wordt gevormd door de handeldrijvende Arabieren en Chineezen. Een wijde kloof gaapt tusschen het volk en zijn hoofden en vorsten.

Hoe zou dit ras dan de Europeesche cultures met een voldoende surplus kunnen drijven? En voor een land zonder surplus van een belangrijk product kan in de toekomst geen plaats zijn aan den disch der wereld. Elk land heeft bij te dragen aan de voorziening der wereldbehoefte en op Nederland rust de plicht te zorgen, dat Nederl.-Indië haar thans zoo schitterend tot

ontwikkeling gekomen surplus-productie handhaaft op het verworven hooge peil.

Spr. eindigt met den wensch, dat ook de Groningsche Universiteit haar aandeel blijft leveren in het intellect, dat noodig is voor het drijven der Europeesche cultures in Ned.-Indië.

Dinsdag 23 Maart hield de heer L. E. Dom van Rombeek, chef der afdeling „Arbeidsbeurs voor den Indischen Dienst" aan het Departement van Koloniën, een voordracht met lichtbeelden over de Désa. De heer Dr. J. C. Koningsberger was door ziekte verhinderd zijn lezing over „Snelheid van ontwikkeling en groei in Ned.-Indië" te houden.

Voor de voordracht van den heer van Rombeek verwijsen wij naar het verslag daarover uitgebracht in het Kol. Weekbl. van 23 Oct. 1919, No. 43 over: „Indische week aan de Technische Hoogeschool."

Woensdag 24 Maart sprak Dr. C. W. Th. baron van Boetzelaar van Dubbeldam, oud-zendingsconsul in Ned.-Indië, over: „Regeering en Zending in Ned. Oost-Indië." Spr. begint met een historisch overzicht.

Onder de Compagnie was een vrije ontplooiing van de zendingsactie niet mogelijk, daar deze zulk een vrije ontwikkeling naast zich niet zou geduld hebben. Toch hebben de kerken in Nederland getracht te doen wat zij konden. Na 1815 treedt de Indische kerk te voorschijn, zeer afhankelijk van den staat, maar onafhankelijk van de kerken in Nederland. Er bestaat gegronde hoop, dat aan het eerste einde komt, wanneer hare reorganisatie haar beslag krijgt. Deze kerk omvat de protestanten.

In de 19e eeuw ontplooiden zich naast de Indische kerk het particulier initiatief op het terrein der zending. De zendingen moesten echter voorzien zijn van een bijzondere toelating van de zijde der Regeering, dit ook om arbeiden van verschillende kerken en richtingen op eenzelfde terrein te voorkomen.

Onze Regeering staat neutraal tegenover de verschillende godsdiensten, doch deze werken zeer ingrijpend in op de Inlandsche maatschappij. Het neutraal zijn der Regeering bevorderde het uitbreiden van den Islam, zoodat een groot deel der buitenbezzittingen geïslameerd werd. Hier tegenover late de Regeering het particulier initiatief, dat niet neutraal behoeft te zijn, meer de vrije hand.

In de waardeering van den zendingsarbeid van de zijde der Regeering is een kentering ten goede gekomen; zij wordt meer en meer aangezien als een cultuurfactor van beteekenis en waar zij op maatschappelijk terrein optreedt, zooals bij het geven van onderwijs, bij het verlenen van geneeskundige hulp, bij pogingen tot verbetering van landbouw of veeteelt, bij studie van Indische talen en letterkunde, enz., daar komen hare pogingen in aanmerking voor het ontvangen van Regeeringssubsidies. Met behulp van deze Regeeringssubsidies heeft de zending hare werkzaamheden op die terreinen weder veel verder kunnen uitbreiden, dan het haar zonder die hulp mogelijk zou geweest zijn. Vooral het zendingsonderwijs heeft in de laatste tientallen jaren een hooge vlucht genomen.

Een breed terrein van aanraking tusschen zending en Regeering is thans ontstaan.

Van grooter belang nog dan de arbeid op deze terreinen door de zending verricht is voor de Regeering de hulp door de zending geboden bij de ontwikkeling van de in beschaving nog achterstaande streken der buitenbezzittingen. De voorbeelden zijn er om te herwijken, welke goede vruchten de samenwerking tusschen bestuur en zending in zulke streken in korten tijd kan opleveren.

Als laatste terrein van aanraking werd de rechts-toestand der Inlandsche Christenen genoemd.

Na de instelling van het Zendingsconsulaat te Batavia verklaard te hebben, sluit spr. zijn voordracht met den wensch, dat zijne woorden den indruk mogen gewekt hebben, dat de zending recht heeft op de belangstelling van alle Nederlanders van welke politieke of godsdienstige richting zij ook mogen zijn.

Daarna hield de ZeerEerw. Pater Jos. F. A. Frencken S.J. van Maastricht een rede over: „De invloed van den R. K. missie-arbeid op de beschaving in Ned.-Oost-Indië."

Spr. gaf hierbij een uitgebreid overzicht en aaneenschakeling van feiten, waardoor zijn weleerw. wensche te bewijzen den heilrijken invloed van het R. K. Missiewerk op beschaving, ontwikkeling en kennis op verferlei gebied.

Daarbij werd getreden in een uitvoerige beschouwing van den toestand in de vier hoofdcentra der R. K. Missie: Borneo, Kei, Timor en Flores; de geestelijke en maatschappelijke omstandigheden geschetst vóór en na den arbeid der R. K. missionarissen en nagegaan hoe de gevolgen van hun arbeid zijn gebleken uit: de

Firma H. RAHR, Utrecht
ACHTER ST. PIETER 4 TELEFOON 443
OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken.
Kantoor-, School-, Schrijf- en Teekenbehoefte.
Spoedige levering van alle Studieboeken, Tijdschriften en Modeplaten.
Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.
BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, Welmarstraat 16a b. d. Suezkade
Telefoon 3213 DEN HAAG

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

303

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

regeling der onderlinge betrekkingen in huisgezin en maatschappij; verheffing van den arbeid; opheffing der slavernij en onderwijs voor allen.

Donderdag, 25 Maart, hield Prof. Dr. H. A. Brouwer van de Technische Hoogeschool te Delft een voordracht over: „Exploratiewerk van den Indischen mijn-ingenieur”, terwijl Vrijdag, 26 Maart, Raden Mas Ario Soerjo Poetro een lezing hield over: „de Javaansche muziek”.

Voor beide onderwerpen verwijzen wij resp. naar het Kol. Wbl. van 30 October 1919, No. 44: „De Indische Week der Technische Hoogeschool te Delft” en het Kol. Wbl. van 25 Maart j.l., No. 13: De „Indische Week” der Leidsche Universiteit.

Zaterdag, 27 Maart, sprak de heer Dr. E. Moresco, Secretaris-Generaal aan het Departement van Koloniën, over: „Ras en volk in de koloniale politiek”.

Na eene omschrijving van de begrippen van ras en volk, het eene berustende op afstamming, het andere op historie, toont spr. met eenige voorbeelden aan hoe het rasverschil eerst in de laatste vier eeuwen tot scheiding leidde.

Spr. gaf daarna een uitvoerig overzicht van de theorie der anthropo-sociologische school, die er naar streeft op de grondslag der rasonderscheiding een nieuwe wereldbeschouwing te bouwen en den weg te banen voor een natuurwetenschappelijke opvatting der geschiedenis. Die opvatting brengt mee, dat aan de afstamming een alles overheerschende beteekenis wordt toegeschreven; wat een volk is en worden kan hangt zoo goed als geheel af van de ras-elementen waaruit het is samengesteld, zeer weinig van de omgeving waarin het is geplaatst, van opvoeding, denkbeelden of instellingen. De superioriteit van de blanke rassen boven de gekleurde en van het blanke ras bij uitnemendheid, het Germaansche, boven alle anderen, behoort mede tot de hoofdinstantellingen dezer school.

De tegenstanders erkennen wel verschil in oogenblikkelijk peil tusschen de rassen en volken, doch niet in hun aangeboren vatbaarheid voor ontwikkeling. Naar hun meening kan elk volk in enkele geslachten op hooger peil komen.

Werd echter door den wetgever, zooals in zelfstandige staten als in koloniën, het rasverschil genegeerd, dan werd het beoogde resultaat niet alleen niet verkregen, doch zelfs de eerbied voor de wet ondermijnd.

Erkenning van 't rasverschil met een streven om ieder volksdeel naar eigen aard tot ontwikkeling te brengen en op hooger plan te doen samenwerken, gaf steeds beter uitkomsten.

De politiek wil zich gaarne door de wetenschap doen voorlichten, echter zelve de leiding behouden, waar de resultaten nog zoo weinig vaststaan. Wordt het beginsel persoonlijke vrijheid der Westersche Staten overgebracht op volken van gekleurd ras, dan moet de ontwikkeling der daaruit voortspruitende instellingen aan zichzelf worden overgelaten. Geheel verschillende vormen zullen te voorschijn komen, de groei zal niet bij jaren, doch bij geslachten geteld moeten worden.

Echter alleen op deze wijze zal Europa, Azië en Afrika nut kunnen doen trekken van de hier opgedane ervaring.

De rector-magnificus, Prof. Dr. A. Klein, nam daarna het woord, bedankte de aanwezigen voor hunne belangstelling en uitte den wensch, dat de Indische Week voor de Groningsche Universiteit vruchten zal opleveren.

Wij onderschrijven dezen wensch ten volle. Aanbeveling verdient het o.i. om in den vervolge op de „Indische weken” ook één dag aan onze West te wijden.

Ingezonden.

Geachte Redactie!

„Het water komt ons wel na aan de lippen.” Als vrouw van een gep. Oost-Ind. ambtenaar kon ik dezer dagen mij niet weerhouden deze klacht te uiten. Ik twijfel niet, of ieder gepensioneerde zal hiermee instemmen. 't Is misschien overbodig hierover in uw blad te schrijven. Toch hoop ik onder de lezers en lezeressen van „Oost en West” een meer bevoegd persoon te mogen opwekken om den treurigen toestand, waarin zooveel gep. ambtenaren — „nieuwe armen” — verkeeren, met klem onder de aandacht te brengen van degenen, die hierin verbetering kunnen stichten.

Hoe dankbaar was ik den oud-Gouverneur-Generaal Idenburg, toen deze tijdens zijn ministerschap er krachtig toe wilde meewerken om het lot der gepensioneerden te verbeteren! Moeten wij de toen gewekte hoop laten varen? Moet het weinige, dat door groote

Instituut W. G. TAANMAN
INTERNAAT EXTERNAAT
de Perponcherstraat 105 de Perponcherstr. 101-103

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst., voor de Marine Milit. Academie, Cand. O.-I. ambtenaar.
- Afd. B. Opleiding voor Staatsexamen A. en B.
- Afd. C. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
- Afd. D. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar. Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

zuinigheid werd overgespaard (een ambtenaar wordt nooit rijk), geheel opraken? Wij gaan niet stapvoets, maar hollend achteruit. En geen wonder. Alle levensbehoeften worden 3 à 4 maal duurder, de belastingen stijgen aldoor en het geld moet er wezen, dus maar interen. Aan groote zuinigheid zijn wij allen reeds gewoon; dit leerden we wel in de oorlogsjaren. Het was vanzelf sprekend en daarover zal ik niet te zeer klagen. Over eenige „luxe” behoeft zelfs niet gesproken te worden. Aan kleeding en andere noodzakelijke behoeften werd zoo min mogelijk uitgegeven, maar langzamerhand kan men die uitgaven onmogelijk meer uitstellen; als fatsoenlijk mensch is men toch verplicht behoorlijk voor den dag te komen. Zoo zijn er verscheidene zaken, die ons drukken en geen enkel lichtpunt is er. Maar neen, dit is onjuist. In het vorige jaar werden we verrast met een duurtoeslag. Wat een blijdschap was dat!

Toen na bijna 30-jarig verblijf in Indië mijn man op raad van den dokter naar Holland terugkeerde, dachten we een rustigen ouden dag te zullen hebben, als we onze kinderen tot hunne bestemming hadden gebracht. Twee van hen zijn ook in Gouvernementsdienst. Onze zoon, die pas zijn studie voltooid had, vernam, dat een Indisch Regeeringspersoon, toen met verlof in Holland, jongelui voor den Indischen dienst zocht. Toen onze zoon zich aanmeldde, werd op een zeer spoedig vertrek aangedrongen, al ware het over Siberië, want het was in den oorlogstijd. Hoewel vrije passage in uitzicht gesteld was, kwam daar niets van en moesten de ouders hiervoor zorgen, eveneens voor zijne vrouw. Natuurlijk werd ook geen gratificatie voor uitrusting verstrekt en requesteeren hielp niet. Voor dien tak van dienst was geen regeling getroffen. Collega's, die later vertrokken, genóten die voordeelen wel. Bij aankomst in Indië werd onze zoon wel dadelijk geplaatst, zooals hem beloofd was. Is het te verwonderen, dat zelfs oud-ambtenaren er toe komen aan de jongelui te ontraden naar Indië te gaan in Gouvernementsbetrekking? Immers laat elke maatschappij de personen, die zij in dienst neemt, op hare kosten uitkomen. Wij zullen wel niet de eenigen zijn, die zulke ervaringen hebben opgedaan bij het Gouvernement. Wellicht zijn het de drukkende tijden, die mij een en ander doen zeggen, dat ik in normale omstandigheden zeker zou verzwijgen.

't Is niet uit eigenbelang alleen, dat ik het bovenstaande schrijf, maar ook voor anderen, want ik weet gepensioneerden, die door geldelijke zorgen zenuwziek zijn geworden, ja, zelfs ken ik een echtpaar, dat zich van het leven wilde berooven, maar gelukkig nog bijtijds hierin verhinderd werd.

Er zou nog meer over dit onderwerp gezegd kunnen worden, maar ik laat het hierbij met den vurigen wensch, dat dit schrijven nut moge stichten.

Een trouwe lezeres van „Oost en West.”

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Inlandsche militie.

In een hoofdartikel in het „Soer. Hbl.” schrijft de heer J. G. Boon o.a.: Krijgen de voorstellen van het legerbestuur kracht van wet, dan zal een inlandsche militie ons moeten steunen in de defensie onzer koloniën. Het gevaar daaraan verbonden is, dat op zulk een militie niet te rekenen zal vallen en dat gevaar teekent zich nu reeds af in de debatten van den Volksraad.

De heer Teeuwen, zijn doel: de spoedige losmaking van Indië van het Nederlandsche gezag, vast voor oogen, diende een motie in, waarvan het derde punt in hoofdzaak hierop neerkwam, dat het uitsluitend systeem op de aanvullingstroepen uit Nederland zou moeten worden toegepast, m.a.w. dat ons gezag hier uitsluitend gedragen zou worden door inheemsche troepen. De heer Tjipto betoogde, dat de Indiër er geen belang bij heeft, wanneer hij eventueel van buitenlandschen heerscher zou moeten verwisselen. De heeren Abdoel Moeis en Tjokroaminoto onthielden zich zeer handig van stemming inzake de inlandsche militie-voorstellen. Deze militie heeft verre van de sympathie van de massa en dus wagen zij het er niet op voor zulk een weermacht te stemmen,

Toko Samoea Ada

JOH. H. MOHRMANN

Hobbemastraat h. P. C. Hooftstr. 30

Amsterdam, Interc. Tel. Z 24.

Ontvangen:

- Roode Vischjes
- Gec. Tamarinde in flesch
- Gec. Nootmuscaat
- Gec. Ananas
- Assemkoekjes in flesch

IND. KOEKJES.

- Per ons
- Assemkoekjes 75 ct.
- Teng teng Katjang . 55 „
- Teng teng Wiedjen. 55 „
- Beco Beco 55 „

Eerste zending Hoornen Rijstlepels

N. V. MEUBELFABRIEK V/H LE COINTRE & CO.

- Ameublementen
- Betimmeringen
- Gordijnen
- Japigten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE

GEBRS. VLES - LEIDEN

Kleermakerij

BREESTRAAT 177 TELEFOON No. 393

Steeds de nieuwste
Engelsche Stoffen

in groote keuze voorradig.

Uitrustingen voor Indië

J. M. van KEMPEN & ZONEN

Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Weltevreden, Ruiswijk 17
's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdstreeg 26;
Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

Melkinrichting

Den Haag, Lange Beestenmarkt 9 - Tel. Haag 3683

„PASTEUR”

Scheveningen, Neptunusstraat 66a - Tel. Schev. 1853

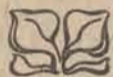
Stoom-Zuivelfabriek

Een keurig,
zeer gewild,
tevens praktisch

PAASCHCADEAU
...VOOR DAMES...

IS

François Blom's
Moderne Kookkunst

VERZAMELING

VAN

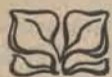
uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels

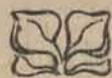
EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1905.

Ingenaaid f 4.- In linnen stempelband f 5.-

Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN, Den Haag.

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland
Beschuit en Roggebrood
voor export.

welke — wat zij er thans ook tegen mogen zeggen — hunne volle sympathie heeft. Herinneren de heeren zich ook, vraagt schr., dat er eens een bekende inlandsche volksleider zei: „Een inlandsche militie die moeten wij hebben; wij moeten niet alleen geweren voor den Javaan hebben, maar ook menschen, die die wapens behoorlijk aan den schouder kunnen brengen, dan zijn wij spoedig met Indië's bevrijding gereed.”

„Boedi Oetomo” schijnt het volkomen met schr. eens, waar zij bij monde van den heer Dwidjosewojo verklaarde, dat zij betwijfelde of de actie tegen de militie der z.g. volksleiders wel uit overtuiging gevoerd wordt. De meening, door bedoelden volksleider geuit, was Douwes Dekker ook vroeger toegedaan. De heer Boon kan dan ook de optimistische meening van den legercommandant niet deelen.

De wereldoorlog heeft ons geleerd, dat een oorlogvoerende staat er alles aan gelegen is om het „heimatfront” te doen ineenstorten. Men had daar te doen met kunstmatig aan elkaar gesmeede rijken, zooals Rusland en Oostenrijk. Waar er echter sprake is van een overzeesche bezitting, wat Ned.-Indië is, is het voor een aanvaller kinderspel, om zoowel het heimat- als het eigenlijke front te doen ineenstorten. Met eenige millioenen, wat kwistig verdeeld onder weinig scrupuleus aangelegde volksleiders, wordt dit doel snel en afdoend bereikt.

Schr. besluit dit gedeelte van zijn artikel met: „De instelling eener inlandsche militie, vooral waar deze op eenigszins ruime schaal wordt toegepast, zal zijn het begin van het snel daarop volgend eind van het Nederlandsche gezag in deze gewesten.”

Vervolgens beschrijft de heer Boon uitvoerig hoe Indië alleen te verdedigen is door een buitengewoon krachtige marine, waarvoor wij echter nooit in staat zullen zijn. Daarom acht hij de defensie onzer koloniën slechts mogelijk, wanneer deze wordt opgebouwd in het raamwerk van de oorlogsmiddelen van mogendheden, wier belangen met de onze samenhangen.

De veiligheidsklep.

In een hoofdartikel in „De Loc.” betoogt Sayonara, dat de aandacht van Indië in de naaste toekomst gericht zal zijn op Siberië. De dunbevolkte Noord-Aziatische laagvlakte zal het toneel worden van gebeurtenissen, welke van invloed zullen zijn op den loop der wereldgeschiedenis. In die onherbergzame oneindigheid zal door de botsing tusschen de krachtigste voorvechters der democratie en het meest aristocratische volk ter wereld over het lot van Oost-Azië beslist worden.

Het bevreemdt, dat de Geallieerden hun vroegere bondgenoot, Rusland, in de handen van zijn ergsten vijand, Japan, hebben overgeleverd. Door Duitsche officieren hervormd, is het Russische leger een krachtige vechtmachine geworden. Of het echter tegen den Japanschen kolos is opgewassen? Naar menschelijke berekening zal de roode vloedgolf tegen den Japanschen muur breken. Oost-Siberië is daarmede voor de Slaven verloren en aan de Mongolen teruggegeven.

Dat Engeland voor het besluit was, is te begrijpen. Vermelden wij alleen dat door de bezetting van Siberië de Japansche aandacht van Australië en Britsch-Indië wordt afgeleid, tevoren maakte Australië zich zeer ongerust over het plan van Japan de stevig gegrendelde Australische deur te forceeren.

Een der redenen van het toegeven van Amerika aan de Japansche wenschen inzake Siberië zal wel geweest zijn de hoop, dat dit het gedrang voor zijn Californische deur zal beëindigen. Als de Volkenbond een feit zal zijn geworden, zal Amerika de bepalingen tegen de Japansche immigratie vermoedelijk niet kunnen handhaven en daarom is het maar beter dat de „gele stroom” afgeleid wordt naar het Westen.

De nooit bewezen stelling: „Japan is overbevolkt. Het moet ruimte hebben voor zijn overschot”, is een slagwoord dat iederen Japanner op de lippen ligt. Japan is er een stoomketel op hoogspanning door geworden. Het is zeer verstandig van Engeland

AUG. SVELKOU - AMSTERDAM
SINGEL, HOEK HEILIGENWEG
Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
Vraagt geïllustreerden Catalogus.

KEPPEL-HESSSELINK & Co.
WIJNHANDELAREN
Kantoor: Den Haag, Corn. Speelmanstr. 32. Tel. H. 4778
Tijdelijk aanbod:
ST. ESTÈPHE per flesch . . . f 1.25
„ 50 flesschen f 1.20
geurige belegen Tafelwijn FRANCO.
Vraagt Proefflesschen.

en Amerika geweest, de veiligheidsklep open te zetten. Japan heeft thans gelegenheid een flinke „plaats in de zon” te veroveren, door een gebied te bezetten zoo groot als Europa, wel dun bevolkt, maar met rijke hulpbronnen.

Schr. besluit: „Ook aan Indië onze welgemeende gelukwenschen! De veiligheidsklep zal voor een kwart eeuw actie naar het Zuiden verhinderen. Uitsstel is echter geen afstel! Daarom tevens een opwekking, dat met dezen tijd gewoekerd wordt, om Indië economisch weerbaar te maken.”

Opvoeding der Indische jeugd.

Aan de verslagen van de „Java Bode” over de belangwekkende lezingen van Dr. Nieuwenhuis over de puberteitsjaren, ontleenen wij o.a.: Achtereenvolgens behandelde hij de op dien leeftijd op den voorgrond tredende eigenschappen en wees daarbij op de groote tegenstellingen, die zich dan openbaren. De puberteitsjaren vormen den leeftijd van de uitersten. Zoo wordt het meest idealistisch verlangen naar altruïsme gevonden naast het grofste egoïsme, groote activiteit naast de schromelijkste laksheid, fijne gevoeligheid naast wreedheid, enz. De bekende schrijvers op paedagogisch gebied, Stanley Hall en Mendousse, maakten dezen leeftijd tot een onderwerp van studie en verschilden alleen in zoverre van meening, dat de eerste volgens Mendousse te veel generaliseerde en de tegenstellingen niet zoo veelvuldig in hetzelfde individu werden aangetroffen, als hij wilde doen voorkomen.

Als heilzame afleiding en middel tot ontlasting voor den overprikkelingstoestand beveelt Stanley Hall het beoefenen van sport aan, doch onder deskundige leiding, zoodat zij niet tot oververmoeienis leidt, zooals meermalen voorkomt vooral bij voetbal en de z.g. vaardigheidsproeven, wat dan juist de tegenovergestelde uitwerking heeft en vaak leidt tot sexueele uitpattingen.

Spreeker is ook een groot voorstander van het kampeeren, dat in Engeland en in Amerika reeds lang en in Holland den laatsten tijd ook sterk in zwang komt. Behalve de voordeelen op lichamelijk en aesthetisch gebied wordt daarbij tevens op gelukkige wijze gebruik gemaakt van de neiging tot groepvorming, die zich in de puberteitsjaren openbaart.

Spreeker releveert dan nog eenige andere op den voorgrond tredende eigenschappen, zooals ijdelheid, het verlangen naar toejuiching, waarvan een dikwijls overdreven zucht tot wedijver (vooral in Amerika) het gevolg is, dweperij op godsdienstig gebied (het gemakkelijk afleggen van „geloften”, ascetisme), het verlangen naar redeneeren, kastegeest, met weinig waardeering voor de opinie van ouderen, dorst naar talenkennis, vreemde woorden (geheime taal), verlangen naar moraliteit (idealen!), doch daartegenover neiging tot misdaad.

Spreeker wijdt lang uit over jeugdcriminaliteit, die vooral de laatste jaren, waarschijnlijk onder den invloed der oorlogstoestanden, op bedenkelijke wijze is toegenomen. Merkwaardig is het, dat een groot percentage der meest fanatieke bolsjewiks, anarchisten, revolutionairen en derg. jeugdmenschen zijn, wat overigens uit het voorgaande gemakkelijk is te verklaren.

Zooals uit het in 1918 verschenen officieele Rowlatt-rapport blijkt, werd ook in Britsch-Indië misbruik gemaakt van de juist op dien leeftijd te voorschijn tredende eigenschappen. Door een verstandige leiding van het opgroeiende geslacht had het Engelsche gouvernement veel kwaads kunnen voorkomen.

Spreeker vreest, dat ook in Ned.-Indië hetzelfde gevaar dreigt en beveelt dan voor de middelbare scholen bij wijze van afleiding het beoefenen van sport, minder intellectualistisch onderwijs en een meer aesthetische opvoeding aan. Zoo wordt de beoefening van muziek (het zingen!), literatuur, teekenen, dansen, natuurkennis enz., tot nu toe nog te zeer verwaarloosd, terwijl het onderwijs hoofdzakelijk bestaat uit dor geheugenwerk, dat aanleiding geeft tot gedachtenloos napraten: het materialisme.

F. C. DE BRUYN
Magazijn van Comestibles en Fijne Vleeschwaren
LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELEN TEGEN BILLIJKE PRIJZEN.
Bestellingen worden dagelijks opgenomen en franco thuisbezorgd.
Vraagt Prijscourant. Neemt Proef.
TELEF. 3361 - DANCKERTSTRAAT 43.

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. Centr. Verwarming

Hotel-Café-Restaurant „SUISSE”
Amsterdam
72 Kamers. Badkamer op iedere Etage.
Centrum der stad. Dir. H. P. ALBERTS.

het alles uitgedrukt willen zien in cijfers, viert hoogtij! Ook moeten de jongens niet te veel aan zich zelf worden overgelaten, ze moeten liefst gehuisvest worden in internaten, zooals er reeds enkelen op Java bestaan en waarvan de Regeering den bouw aanmoedigt.

vol deuken en bulten. De argelooze koopers onder vinden bij gebruik van die artikelen herhaaldelijk de onaangename gevolgen daarvan in den vorm van buikloop en lichte vergiftiging. Het is voor het meere deel verlegen rommel, uit de hoofdsteden of op venduties aldaar als zeebeschadigd verkocht.

Van hooger loonen.
In de „Banier” lezen wij: Een malle ervaring — men geeft zijnen Inlandschen werknemers een douceur — en als „bij wijze van protest” blijven ze van ’t werk weg, zolang als de gift reikt tot levensonderhoud. Planters staan beteuterd over de uitwerking van loonsverhooging.

Het zou daarom voor het publiek en ook voor den importhandel zeer gewenscht zijn, indien de fabrikanten genoodzaakt werden om den datum van aankomst der verschillende levensmiddelen en dranken op de bussen, flesschen enz. af te stempelen. Men had dan hier in Indië een heel mooie controle op al die artikelen en het publiek zou er ten eerste mede gebaat zijn. Door dezen maatregel zouden dan tevens de binnen- en buitenlandsche knoeiproducten, in het belang van de hygiëne en de beurs van het publiek, kunnen worden geweerd.

Dat de „Inlander” daarover ’t een en ander hooren moet, is logisch. Maar het komt mij voor, dat het verschijnsel toch niet zoo typisch „Inlandsch” is en dat men, zij het ook onder andere vormen, het ook bij andere landaarden terugvindt en wel bij die klassen, die insgelijks op een gering dag- of weekloon leven. Zoo gaat de Europeesche soldaat, die „veel op zak” heeft, aan den rol, de Chinees zoekt de dobbelstafel en kit. Allen raken ze uit hun evenwicht, zolang het „onwennige bezit” hen drukt.

UIT DE INDISCHE PERS.

Beschouwing over de Veldpolitie in Ned.-Indië. In elke geregelde maatschappij is het de taak van de politie om de rust en orde te verzekeren en te regelen, met het doel den goeden gang van zaken te bevorderen.

Om bij het werkvolk op de ondernemingen te blijven in verband met de geringe koopkracht bieden de warongs ook slechts de allereerste levensbehoef ten aan; omgekeerd kent het volk geen meerdere behoeften. Koopwaar en koopkracht staan in innigen samenhang. Neemt de koopkracht toe, dan vermeer dert ook de verscheidenheid van koopwaar. De behoeften volgen, dus stijgt de levensstandaard. Wil het evenwicht tusschen een en ander behouden blijven, dan is echter een geleidelijke overgang noodig. Stelt men de werknemers plotseling in ’t bezit van belangrijk hooger loon, dan weten zij niet, wat daarmee aan te vangen, want hun behoeften hebben zich nog niet gewijzigd. De koelie kan er derhalve geen plezier van hebben, tenzij hij vrijaf neemt.

Zij dient er voor te waken, dat het slechte volk geen uitvoering kan geven aan zijne booze plannen en dat ieder burger de voorgeschreven bevelen opvolgt.

Wellicht dient het aanbeveling, met loonsverhoogingen eens den geleidelijken weg te beproeven. Een kleine verhooging van het dagloon met b.v. 5 cents is te gering om er spijselende een dag op te teren, nochtans wordt de invloed op de koopkracht der bevolking merkbaar; er komt dus meer verscheidenheid in het aanbod van koopwaar en allengs wijzigen zich de behoeften. Is er tenslotte weer evenwicht gekomen tusschen loonstandaard en levensstandaard, eerst dan volge de tweede stap. Dusdoende zal het missehien mogelijk zijn, om zonder schokken en malle ervaringen geleidelijk de bevolking op hooger sociaal niveau te brengen.

Doch, wil de politie die taak kunnen vervullen, dan zal de sterkte van hare macht in de eerste plaats voldoende moeten zijn. Eerst dan kan het Inlandsch gezin zich veilig gevoelen in het afgelegenste dorp en kan spaarzin tot ontwikkeling komen.

Knoei-producten.

Men schrijft uit Kediri aan „de Loc.”: Het nog steeds hoog in prijs blijven van levensmid delen in blikken, bussen, vaatjes, flesschen enz. is oorzaak geweest dat diverse knoeiers in Oost-Azië en ook hier op de groote kustplaatsen, zich hebben toegeleid op het namaken van diverse artikelen, verpakt in de oude bekende blikken of flesschen, dan wel imitaties daarvan, doch waarvan de inhoud bij het gebruik door den slechten smaak onmiddellijk den namaak verraaft.

Bovendien worden de beslommingen van het bestuur tot een minimum teruggebracht. In Ned.-Indië is de politiemacht nog nooit op behoorlijke sterkte geweest.

Deze vervalschingen, welke grootere afmetingen hebben aangenomen dan menig een wel denkt — men maakt hier in Indië met succes diverse soorten van wijnen, port, sherry, macaroni, honing, worstsoorten enz. — toont de noodzakelijkheid aan van de oprichting van een Indischen keuringsdienst voor levensmiddelen, welke toezicht diende te houden, niet alleen op den verkoop van levensmiddelen en dranken, welke door hunnen ouderdom of beschadiging nadeelig geacht moeten worden voor de gezondheid, doch ook op de voortbrengselen der knoeiers en giftmengers der groote steden, welke tegen veel te hooge prijzen aan het Indisch publiek te slikken worden gegeven, of wel, na gekocht te zijn, moeten worden weggesmeten, omdat zij niet te gebruiken zijn.

Alle regelingen waren tot heden op ouden leest geschoeid en hadden meer ten doel er over te waken, dat de gelden tijdig en behoorlijk binnenkwamen dan dat op de belangen van het volk werd gelet.

In de binnenlanden vindt men in de Chinese toko's artikelen, die door hun uitwendigen toestand reeds verraden, dat ze reeds van eerbiedwaardigen ouderdom zijn, blikken met haast geen etiket meer en

Ook was de uitvoering van de politietak, behoudens uitzondering natuurlijk, opgedragen aan personen van minimum kwaliteit tegen een minimum loon.

Parkhotel
van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electric Licht, Baden, Rustige ligging.
Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

De uitkomsten konden dan ook niet anders dan gebrekkig zijn.

American Hotel - Amsterdam
Hotel en Café-Restaurant le Rang.
Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
Electriche Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
A. W. VOLMER, Directeur.
Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Oproeping, aanhouding, opsluiting enz. werden lukraak uitgevoerd, waartegenover de Inlander geen enkel recht kon doen gelden.

TOKO BOGOR
Suezkade 122^b - Den Haag - Tel. 3472
De beste kwaliteit

Goela Djawa	Laos, Djae, Sereh enz.
Mie	Tetempoh
Soeon, Ger. Klapper	Ikan Merah
Kemirie, Kloewek	Troeboek (zeer mooi)
Gandaria Assin	Diverse Kroepoek's
Tjampoer Adoek	Ikan Gaboe's
Ketjap Bent. No. 1 & 2	Ikan Sepat
Assem Koekjes	Deng deng
Teng teng Katjang enz.	Petis Oedang
Goelalie, gec. Tamar.	Oedang Kring enz.

Hotel VAN DEN ABELEN
SCHEVENINGEN
Het geheele jaar geopend.
Centrale Verwarming - Lift en Baden - Matige prijzen
Aanbevelend, P. ENGELS.

„DE BIJENKORF”
Lunch- en Tearoom
Koude- en Warme Schotels
WAGENSTRAAT 45 DEN HAAG

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
Uitsluitend Indische Tafel.
Directeur: J. VAN GEEMERT.

Maison van Wijk
Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 0.90
Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van Dejeuners, Diners en Soupers.
KOUDE EN WARMESCHOTELS. J. H. M. KOETS

Het sedert 1911 gevestigde
Indisch Restaurant „Waroeng Djawa”
Kortenaerkade 10, Den Haag, Tel. 4882
heeft geen filialen.
TEVENS UITZENDING VAN DINERS.

Hotel Café-Restaurant
HET ROOMHUIS „BOSCHHEK”
Haagsche Bosch Den Haag
Eigenaar-Exploitant: H. L. P. ALSEM.
Uitstekende Keuken
Gelegenheid tot het geven van Diners en Partijen
Oprijlaan met Garage. Kegelbanen in aanbouw. Tennisbanen.

Tel. 4060 - Haag - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
 CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Dinners à f 0.90 Vleesch Groenten Aardappelen	Dinners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen Toespis	Dinners à f 1.60 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespis
---	---	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 0.90 f 20.50, 24 diners à f 1.- f 23.-
 24 diners à f 1.60 f 37.50, 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 230
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

Restaurant VAN DER PIJL
 147 PLAATS 18 :: LA HAYE

MAISON DE PREMIER ORDRE
 Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
 111 „Central”
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble 106
WILLY HONSBEEK & &

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 139

Dejeuners, Dinners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

RESTAURANT 1e ETAGE, Ingang No. 17, Tel. Int. 2479
 Plat du jour Dinners A la carte
RESTAURANT KNAPPSTEIN
 VLAMINGSTRAAT 15-17 - GRAVENHAGE
 PARTERRE: LUNCHROOM, INGANG No. 15, KOUDE EN WARMES SPIJZEN
 134

HOLLAND HOTEL
 tegenover de Wagenbrug
Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG 148

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda. 109
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

ten aanwezig en had het volk reeds medezeggingschap in het bestuur, zoodat die aangelegenheid veel gemakkelijker haar beslag kon krijgen dan nu in Ned.-Indië het geval is, waar het volk zoo goed als niets te zeggen heeft, de veiligheid van persoon en goed veel te wenschelijk overlaat, waar de Inlander gemakkelijk in arrest wordt gesteld en waar de politie zoo gemakkelijk toegang in de huizen heeft.

Hoe minder deze volksrechten geregeld zijn, hoe sterker de politie is, vooral als het geheele politiegezag in één hand is, terwijl men onderwerpig te doen heeft met een overheerscht ras, dat thans pogingen doet om zich vrij en onafhankelijk te maken.

Dit laatste is eene daad, die, gezien van uit het standpunt van den Procureur-Generaal, door dezen moet worden beschouwd als „rebellie”, waartegen hij, krachtens de bestaande wetten, in moet gaan.

Feitelijk is hij de steunpilaar van het oude stelsel, die zich verzetten moet tegen het nieuwe principe.

Dit geldt nu het politiek terrein, doch op economisch terrein bemerkt men zijne inmenging ook wel, zooals nog niet zoolang geleden is gebleken tijdens de boycotbeweging van de Chineezers tegen de Japanners, naar aanleiding van het ruw optreden in de bekende Fochowzaak in Groot-China.

Volgens den schrijver van dit opstel, dat voorkomt in de „Neratta” van 15 en 16 December 1919, waren de toen genomen politiematregelen minder in het belang om de rust van het volk te verzekeren dan wel om de moderne beweging den kop in te drukken.

Het was dan ook wel verklaarbaar, dat in den Volksraad het voorstel werd gedaan om overal op Java te beschikken over talrijke belangrijke centrale politieposten, van waaruit men snel en krachtig kon optreden, met hulp van motorfietsen en van bewapening der manschappen met karabijn.

Dit voorstel geeft den schrijver aanleiding tot de navolgende beschouwing, n.l. dat zulk eene politieuitbreiding niet mag beteekenen versterking van het gezag, met het doel het volk weder de vroegere vrees voor het Binnenlandsch Bestuur op te dringen of dit opnieuw het stilzwijgen op te leggen en te voorkomen dat critiek op het Binnenlandsch Bestuur wordt uitgeoefend.

Een dergelijke onderdrukking zou het begin van gevaar in zich houden.

De volkswil is nu eenmaal niet meer tot zwijgen te brengen, ook niet door toepassing van geweld.

Sluit men den weg tot ontplooiing voor het volk af, dan zal men de beweging langs clandestienen weg weder te voorschijn zien komen.

En de weg van geweld maakt op het volk den indruk van onrechtvaardigheid. Het geweld lokt tegen geweld uit in den vorm van stille moorden, branden, relletjes of het maken van lawaai.

In den Volksraad waarschuwde de heer Tjokroaminoto en daarbuiten de heer Oetoyo tegen de bezwaren, die moeten voortspruiten uit eene politieregeling, welke niet op een gezonden gedachtengang was gebaseerd.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De partijpolitiek in Ned.-Indië. Het terrein der politiek is in de laatste jaren zeer uitgebreid in Ned.-Indië en in verband daarmee het aantal politieke verenigingen en partijen evenredig toegenomen.

Elke vereniging en elke partij heeft een doel, waarop zij aanstuurt en dat onderling nog al sterk verschilt, doch beschouwt men deze partijpolitiek in haar geheel, dan kan men daarin, evenals in Europa en elders, 2 groote groepen onderscheiden, n.l. de linksche of radicale partij en de rechtsche of meer behoudende partij.

De eerste streeft er naar met snelheid en kracht haar wil op te dringen en door te zetten, terwijl de andere partij geleidelijk en op bezadigde wijze veranderingen in de maatschappij wil brengen, welke gebleken zijn urgent te zijn.

Onder de partijen, die tot de eerste categorie behooren, moet men thans rekenen de pas gevormde „Radical Concentratie”, die een ieder, die niet tot

hare partij behoort, maakt tot het voorwerp van belediging en kwaadsprekerij.

Die partij gelooft dat te kunnen en mogen doen, om reden zij meent dat hare actie niet te weerstreven is en zij zich bovendien sterk gevoelt, hetgeen men duidelijk kan waarnemen in den Volksraad, wanneer de voormannen dier Radicale Concentratie daar aan het woord zijn.

Deze Concentratie omvat verschillende andere verenigingen, n.l.:

1°. de Sarikat Islam, waarvan het aantal leden verreweg het grootst is.

Een deel, dat niet onbelangrijk is, volgt de leiders onherroepelijk. Men geeft zich geheel aan de leiders over, zóodanig zelfs, dat deze thans met de leden kunnen doen wat zij willen.

2°. Boedi Oetomo. Deze vereniging begaf zich vroeger niet op politiek terrein, doch is daarop getreden na de Garoetzaak en nadat zij zich had aangesloten bij het tot Nederland gerichte protest met betrekking tot het doodschieten van Hadji Hasan.

Het Bestuur van Boedi Oetomo bestaat uit intellectuelen en het gehalte van de leden dezer vereniging kan men niet vergelijken met dat van de massa van de Sarikat Islam.

Deze leden weten op politiek gebied zeer goed wat hun te doen staat en zij volgen geenszins blindelings hunne leiders.

3°. De Nationale Indische Partij. Deze is geheel en al van een Revolutionair karakter.

Vroeger waren de meeste Indo's lid van deze vereniging, doch in getalsterkte treedt nu het inlandse element op den voorgrond.

Het doel dezer vereniging is het Nederlandsch gezag in Ned. Indië omver te werpen en zij ontziet daarbij geen middelen, die tot dat doel moeten leiden.

Vroeger was het 't streven van de Indische bevolkingsgroepen één *natie* van *Indiërs* te maken, waartoe alle in Ned.-Indië geboren en zoud kunnen behooren, dus zowel Nederlanders, Franschen, Chineezers, Arabieren, enz.

4°. De Indische Sociaal Democratische Vereniging of de Vereniging van de Indische Bolsjewiki. Zij staat vijandig tegenover den kapitalist en wil dezen aantasten, terwijl zij rekenen, dat tot de kapitalisten ook behooren alle welgestelden uit een maatschappelijk oogpunt.

Reeds sedert geruimen tijd stichten zij veel orrust in Ned.-Indië.

5°. De Sociaal-Democratische Arbeiders Partij. Deze is nu opgenomen in de Indische Sociaal Democratische Partij en streeft er naar hetzelfde doel te bereiken, doch op wat gematigder wijze.

Bolsjewiki van het zuiverste water zijn ze niet. Zooals reeds gezegd werd, eischen de leiders dezer radicale partijen steun en stipte opvolging van de aangenomen beginselen der verenigingen.

Dit werd door de behoudende partijen in Ned.-Indië zeer goed ingezien en begrepen, met het gevolg, dat zij telkens stootten op de beginselen van de radicale concentratie en zich nu eveneens aaneensloten om een nieuwe federatie te vormen.

Dit scheen vooral noodzakelijk na de houding van de radicale concentratie in de bekende Garoetzaak en welke de welvoegelijkheidsgrens overschreed.

Tot deze nieuwe federatie behooren:
 1. de Christelijk Ethische Partij;
 2. de Katholieke Partij;
 3. de Economische Bond;
 4. de Vrijzinnige Bond.

En het schijnt, dat het Indo-Europeesch Verbond, dat onlangs werd opgericht, zich bij de Rechtsche groep wil aansluiten.

Terwijl de rechtsche en linksche groepen, met betrekking tot de kracht, welke van ieder uitgaat, zich met elkander kunnen meten, zoo wordt vermoed, dat de behoudende partij het toch tegen den tegenstander zal moeten afleggen, omdat zij niet opgewassen schijnt tegen diens grootspraak en diens praktijken van achterklap en leugen.

(Perniagaan van 23 December 1919).

Restaurant KOLLÖFFEL
 HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg
 en Raadhuisstraat.
 AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.
 PLATS DU JOUR VAN 12-1.30 UUR. 216
 Dinners van 4-8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorgerecht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
 ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.-
 Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafrâchissements 185
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 **UTRECHT**

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJCKSEN Gzn. 211

Vervoer van Chineseesche werklieden. Gedurende den wereldoorlog werd de in Deli geogste tabak opgeschuurd en het koelietransport uit China gestaakt.

Dat vervoer van Chineseesche werklieden was vóór den oorlog geheel in handen van een Duitse firma te Swatow, doch is thans overgegaan aan de Directie der Java-China Lijn te Batavia, die onlangs het stoomschip „Waerwijk” naar Swatow zond, met het doel 1000 Chineseesche werknemers van de plaats naar Deli over te brengen.

Generaal Ming, die te Swatow het gezag uitoefent kwam vóór het vertrek van het stoomschip met een 1000-tal Chineseesche soldaten aan boord en eischte van den vertegenwoordiger der Plantersvereeniging de betaling van 65 dollar voor iederen Chinees tegen den koers van f 2.60.

Aangezien de uitbetaling van dit aanzienlijk bedrag zonder overleg met de directie te Medan niet kon plaats hebben, werd derwaarts getelegrafeerd, doch het antwoord ontvingen, dat daarop niet kon worden ingegaan, met het gevolg, dat het schip zonder eenige lading Swatow verliet.

Een dergelijke behandeling van zaken is niet in overeenstemming met de buitenlandsche gebruiken, zegt de schrijver in de *Perniagaan* van 19 December 1919, die het tevens betreurt, dat de Plantersvereeniging te Medan niet terstond een persoon naar Swatow heeft gezonden om plaatselijk een onderzoek in te stellen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Geschiedenis van Java.

Geschiedenis van Java, door W. Fruin Mees. Deel I. Het Hindoe-tijdperk, met 30 platen en 3 kaarten. Uitgave van de Commissie voor de Volkslectuur. Prijs geb. f 3.50, gecart. f 4. Dr. Hoesein Djajadiningrat schrijft er o.a. van in de Inleiding: „Het mag derhalve wel een heugelijk feit genoemd worden, dat, van hetgeen het voortgezette archaeologisch en historisch onderzoek van Java aan resultaten heeft geleverd, mevr. Fruin nu een synopsis heeft gegeven. Met ijver en toewijding heeft zij het verspreide materiaal bijeen verzameld en op overzichtelijke wijze in eenvoudige, onopgesmukte taal — het werk is als volksboek en niet in de laatste plaats voor inlandsche lezers bestemd — weergegeven. Zonder de bronnen voor onze kennis van Java's oude geschiedenis opzettelijk te bespreken, laat de schrijfster toch voldoende blijken, welke die bronnen zijn: inscripties op steen en metaal, overblijfsels van bouwwerken (enz.). Bovendien zal zij aan 't eind van 't geheele werk een overzicht geven van de geraadpleegde boeken en artikelen, teneinde tevens den weg tot diepere studie van de Javaansche geschiedenis te wijzen.” (De Java-Post).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

In No. 31 van den 4en jaargang vervolgt A. de Koning zijn beschouwingen over algemeene plantenteelt. — Onder het opschrift „Voorlichters van het Nederlandsche publiek”, steekt C. F. B. den draak met een in „De Veldbode” geplaatst artikel over de rubbercultuur in Ned.-Indië. — Dr. P. van Leersum schrijft over „kunstmatige droging van kinabast”. — Verder vindt men in de rubriek „Landbouwberichten uit Indische bladen o.m.: Keuring van contractkoelies, door Dr. R. Broersma. — Java's overbevolking. — Malangsche Landbouwvereeniging (over politie en rechtspraak). — In No. 32 de navolgende artikelen: Algemeene plantenteelt, door A. de Koning (vervolg). — Veeverzekering, door J. F. C. Raabe (vervolg). — Uit het land van den mechanisch gedreven landbouw (Ver. Staten van Noord-Amerika).

Tijdschrift voor Economische Geographie.

De Maart-afl. bevat een opstel „Sumatra's Oostkust gedurende den oorlog in verband met de economische conjunctuur” (ontleend aan het verslag der Handelsvereeniging te Medan, over het jaar 1918). — Verder een korte bijdrage over aardappelteelt in Ned.-Indië, in 't bijzonder op de Karo-hoogvlakte en in Britsch-Indië.

Het Leven in Ned.-Indië. No. 27.

Onder het opschrift „Uit eigen kring” wijdt v. L. (= G. van Loon) een artikel aan den hoofdredacteur van „Het Leven in Ned.-Indië”, den heer Karel Wybrands, bij diens vertrek naar Europa. Hoewel de schrijver zegt dat hij op K. W. geen lofrede zal

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.

Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door 106 stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

houden, stelt hij hem als letterkundige boven..... Multatuli!, want „Multatuli wordt niet meer gelezen en is vaak vervelend.” Hoe is 't in Godsnaam mogelijk dat men zoiets schrijven kan op een oogenblik, dat een lawine van lectuur over Multatuli is neergestort!

Wetten en Verordeningen.

Bij J. H. de Bussy te Amsterdam is verschenen de achtste, geheel herziene druk van „Wetten en Verordeningen betreffende Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao”, uitgegeven onder toezicht van Prof. Mr. Ph. Kleintjes. Het werk telt 365 blz., de prijs bedraagt f 6.—

De Reflector.

In het Nr. van 14 Febr. een artikel, ondertekend S., getiteld: „Hoe tracht de Regeering te voorzien in haar tekort aan ambtenaren?” — M. M. wijdt een waardeerdend woord (met portret) aan de nagedachtenis van den hr. P. A. de Nijs Bik, bekend o.a. als volijverig lid van den Bataviaschen Gemeenteraad. — In de rubriek „Los en Vast” een stukje naar aanleiding der benoeming van den nieuwen resident van Cheribon, aanvangend als volgt: B.B.-ambtenaar is een baantje waar de klad inkomt. Primo opent het de gelegenheid om aan den eersten den besten halsafsnijder ten offer te vallen. Secundo vordert het een breeden rug, omdat alles wat in deze gezegende streken verkeerd gaat — en dat is niet zoo heel weinig — op rekening van den B.B.-ambtenaar komt. En als er — tertio — eens een kans komt op een gouden pet, dat zet een ander het hoofddekkel vlak voor je neus op. Men kan zich nu een voorstelling maken van de gemoederen onder de B.B.-ambtenaren over de benoeming van den nieuwen resident van Cheribon, den heer Van der Marel, buitenstaander, die zowat het geheele korps over het hoofd gesprongen is en nu rustig gaat zitten, of het lid van den Raad van Indië De Roo de la Faille niet spoedig zijn zetel hem ten gerieve wil ontruimen.....”

Notulen van het Bat. Genootschap van K. en W.

Afl. 2-3 van deel 47 der notulen van de Bestuurs- en Alg. Vergaderingen van het Bat. Genootschap bevat, behalve hetgeen dat rechtstreeks betrekking heeft op het Genootschap zelf, een drietal Bijlagen, inhoudende: Verslag aangaande de boekery over het jaar 1918. — Schrijven aangaande het graf van Soenan Mangkoerat Mas te Imogiri. — Schrijven van den hr. J. P. Koster betreffende de koperen martavaan van Borneo (voor nadere bijzonderheden over dit bronzen voorwerp zie Notulen deel 46, blz. 162).

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 13: Berichten van de Afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut. No. 2c. Vetlevende palmen uit de geslachten Attalea en Maximiliana (Babassu, Cohune en Maripa). Met afbeeldingen. III. Maripa-noten, door Dr. J. Temminck Groll. — Bereiding van glycerine uit rietsuiker-melasse, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — De economische ontwikkeling van Sumatra (vervolg). — De overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Verkeerswezen. — Financiële berichten en verslagen. — Literatuur.

Weekblad voor Indië.

No. 45 geeft bijzonderheden over de opening van de polikliniek „Mardi waloejo” te Semarang, voor de op-richting waarvan mevr. dr. N. Stokvis-Cohen Stuart zoo bijzonder heeft geijverd.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 52: De Gouverneurs-Generaal van Oost-Indië. XV. Joannes Camphuys (met portret), door N. — Een belangwekkende beklimming van den vulkaan Raen in Oost-Java (vervolg), door E. L. K. Schmülling (met portret). — Patrouilleleven (vervolg), door M. A. van der Lijke. — Iets over kinderopvoeding in Indië, door H. Tobi-van der Kop.

Hygiëne in Ned.-Indië.

In het jongste Nr. van de „Haagsche Post” wordt onder de nieuwe boeken het volgende vermeld: „Waakt en wekt, of het typhus- en choleraspook in onze Indische woningen, pensionaten, hotels, enz.; populair-hygiënische verhandeling op klein en groot economisch gebied” is de titel van een brochure, uitgegeven door D. van Mullen bij de N. V. Uitg.-Mij. Evolutie te Weltevreden.

Indisch Tijdschrift voor Spoor- en Tramwegwezen.

De Nov.-afl. bevat het vervolg van H. van Tongeren: De voornaamste kunstwerken in het baanvak Seulimeum-Gedeh-Breuë van de Atjeh-tram; en eveneens het vervolg van S. A. Reitsma's beschouwin-

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Cheribon, Hongkong, Indramajoe, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 45.000.000.- Reserven f 30.000.000.-

Rotterdamsche Bankvereeniging

Kapitaal en Reserven f 100.000.000.-

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 25.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE

Boompjes Coolsingel Delfshaven Feijenoord Schiedam Vlaardingen	Rokin Zaandam	Mauritskade Bezuidenhout Kneuterdijk Naaldwijk Rijswijk Scheveningen
--	-------------------------	--

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereeniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar Alphen a/d Rijn Amersfoort Apeldoorn Arnhem Assen Barneveld Bodegraven Boreulo Eoskoop Coervoorden Culenburg Delft Den Burg (Texel) Deventer Deventer Doornik Dordrecht Drachten Ede Franeker	Geldermalsen Gouda Geriouchem Groenlo Groningen Haarlem Haringen Heerenveen Helder (den) Hengelo (O.) Hoogeveen Hoogezand Hulst Katwijk Leeuwarden Leiden Lochem Meppel Middelburg Nijmegen Oostburg	Purmerend Schagen Schoonhoven Slidrecht Sneek Stadkanaal Terneuzen Tholen Tiel Uithoorn Utrecht Veendam Veenendaal Vlissingen Wilderik Woerden IJmuiden Zeist Zierikzee Zutphen Zwijndrecht
---	--	---

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage

IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.
Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting.

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging 2 1/2 %
Met 3 maanden opzegging 3 1/2 %
Met 1 jaar opzegging 4 1/2 %

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.

ADVIES BIJ BELEGGING.

Crediet- en Effectenbank „die Haghe”

Laan 9 - 's Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM

TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN

Directie: F. A. SOREL.

**NEDERLANDSCHE
HANDEL = MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal f 80.000.000.-
Statutaire Reserve - 14.590.545.-
Buitengewone Reserve - 17.000.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
ferenten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscrédietbrieven. —
Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van
Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiëkantoor DE BAS

Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon N. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering
op de billijkste conditiën.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 11.500.000.-. Twintig Kantoren

E. DUNLOP & Co.

Heerengracht 442 Amsterdam

met Kantoren in Nederl.-Indië te Batavia, Semarang,
Soerabaya, Bandoeng, Padang en Medan.

Export naar Nederl.-Indië, speciaal van alle soorten dranken,
provisiën, sigaren, sigaretten enz., als: gedistilleerd,
likeuren, wijnen, cognac, champagne, portwijn, sherry, bieren,
mineraalwater, limonades. Vleesch- en vischconserven, kaas,
melk. Geconserv. vruchten, jams, suiker- en chocoladewerken,
bicuits, zeep, parfumeriën, eau de cologne, patent-medicijnen.

f 26.000.000.-

Omdat de

Z. H. V.

Weteringkade 41

's-Gravenhage

geen enkel beperkende bepaling
in haar voorwaarden heeft kon
zij reeds zulk een belangrijk be-
drag aan collectieve verzekering

tegen ziekte afsluiten.

gen over de Indische spoorwegpolitiek (van particuliere tot Staatsexploitatie; het tijdvak 1869—1873. Rapport Kool—Henket. De wetsontwerpen Van Bosse en het advies der commissie van 1871).

The Import and Export Trader.

In het Nr. van 22 Maart een uitgebreid artikel over „The foreign trade of the Netherlands in 1919” en verder het vervolg van „The vegetable fibres of the Netherlands Indies” (met illustraties).

The Dutch East Indian Archipelago.

Hoofdzakelijke inhoud van vol. II, No. 30: Advertising Sourabaya harbour abroad. — The cinchona plant industry in Java. — The growth of indigo in the Dutch East Indies. — Establishment of a steel industry in Mid-Celebes. — The demand for coconut and other vegetable oils.

Berichten van den St. Claverbond.

Het Maart-Nr. bevat een interessant artikel van F. Sträter over het eiland Noesa Kembangan (aan de Zuidkust van Java, tegenover Tjilatjap), verblijfplaats voor zwaargestrafte inlanders van heel den Archipel. — Verder noteeren we uit dit Nr.: Het kind van Java, door L. A. Rood. — Bij welke gelegenheid pastoor Verbraak z. g. den bijnaam van „de onkwetsbare” verwierf, door G. Jonckbloet. — Een Japansch gezantschap naar den Paus in de 16e eeuw, door P. Schermer. — Uit het heden der wereld-missie, door J. van Rijkevorsel.

Locale Belangen.

De hr. J. F. H. A. Later vervolgt in het Nr. van 16 Febr. zijn artikel over „Pandhuisdienst en Locale besturen”. Schr. motiveert zijne opvattingen, dat het eigenlijke lommerdwezen uit paedagogische en economische overwegingen door tal van maatregelen moet worden beperkt. Doch alleen door decentralisatie van deze instelling verwacht schr. resultaten, welke werkelijk kunnen dienen tot opheffing van het volk. — In de rubriek „Decentraliana” is opgenomen „Een merkwaardig rekest” van het lid van den Semarangschen gemeenteraad J. C. van Hartingsveldt, waarin deze verzoekt de benoeming van den hr. A. Baars tot ingenieur in gemeentedienst te Semarang te willen vernietigen.

De Tropische Natuur.

Inhoud van jaarg. IX, afl. 2: Iets over den Sero (otter), naverteld door S. L(eefmans). — Javaansche Amorphophallus-soorten (vervolg). Met determinatietabel voor de Javaansche soorten van Amorphophallus Bl. (Slangenblad), door C. A. Backer (met ill.).

Elsevier's Geïllustreerd Weekblad.

Het Maart-Nr. bevat een van portretten voorzien artikel: Multatuli en Duymaer van Twist. Op zijn bekende onderhoudende wijze schetst de schr., de heer S. Kalf, o.m. de houding van Douwes Dekker ten opzichte van Duymaer van Twist tijdens en na diens gouverneur-generaalschap. Het artikel eindigt: „Van daar dat zijn geboortedag, 2 Maart 1820, een datum is gebleven in de geschiedenis van het groote eilandrijk, dat hij het eerst doopte met den naam van Insulinde, dat zijn naam als kampioen van een onderdrukt volk de namen van gouverneurs-generaal, zelfs van de besten, overschittert. Nederland mag hem, een eeuw na zijn geboorte, herdenken als de man, die zich eene geheel eenige plaats veroverde in de republiek onzer letteren en die, zoolang de Nederlandsche taal gesproken zal worden, verdient geëerd te worden als de apostel der vrije gedachte, als onvergelykelyk taalvirtuoos en als machtige koloniale agitator.”

Buiten. Geïllustreerd Weekblad.

In het nummer van 20 dezer schrijft J. M. van Blakenberghe een stukje over de merkwaardige begraafplaatsen in de Minahassa, welke sedert de invoering van het Christendom aldaar, meer en meer in onbruik zijn geraakt. Deze geornamenteerde steenen doodkisten, „waroega” genaamd, bevatten niet alleen het stoffelijk omhulsel van den overledene, doch tevens diens wapens, lijfsieraden, enz. In het dorp Sawangan (tusschen Menado en Tondano) zijn deze waroega's, voor zoover ze hier en daar verspreid waren, bijeengebracht en worden daar voor verder verval behoud.

Koloniale Studiën.

De Dec.-afl. van dit tweemaandelyksch periodiek heeft den volgende inhoud: Indische problemen, door D. M. G. Koch. — Het grondhuurvraagstuk op Java, door J. W. Meijer Ranneft, met naschrift door Mr. A. B. Cohen Stuart. — Regeering, Centrale Kas en volkscredietinstellingen, door A. Vuyk Jzn., met naschrift door Dr. J. H. Boeke. — Latijn en Grieksch, door H. Fievez de Malines van Ginkel. — Gedachtenwisseling.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

Import van alle Nederlandsch-Indische producten.
Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

(Een centraal instituut voor de opleiding van landmeters en topografen. — Het plantage-vraagstuk in de Bataklanden. — Het dactyloscoperen, als algemeene Regeeringsmaatregel ter tijdelijke vervanging van een Burgerlijken Stand voor de Inlandsche bevolking). — Persoverzicht. — Kroniek (wetgevende kroniek, financiële kroniek). — Boekbespreking.

Pharmaceutisch Weekblad.

In No. 11 van jaarg. LVII (1920) vindt men een korte bijdrage over Nederlandsch-Indische kamfer.

Vergelykende taalwetenschap.

Prof. Dr. Renward Brandstetter, van wiens hand verschillende vergelykende taalstudien verschenen, heeft opnieuw een dergelyk geschriftje uitgegeven; de titel is: Architektonische Sprachverwantschaft in allen Erdteilen. Als Manuscript gedrukt.

Verslag Weduwen- en Weezenfonds.

Ter Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij te 's-Gravenhage is verschenen het verslag omtrent het weduwen- en weezenfonds van militairen beneden den rang van officier bij de koloniale troepen over 1918. (Met 11 bijlagen).

Nationale Staatkundige Gids.

Het Nr. van 25 dezer bevat een artikel: „Regeering en particuliere ondernemers.” Schr. stelt in het licht dat, hoewel de regeering ten opzichte der particuliere cultuurondernemingen er naar streeft de contractarbeid te doen vervangen door vrijen, zij zelve in het algemeen er niet aan denkt dezen maatregel in practijk te brengen bij haar eigen landbouw- en andere ondernemingen. Men zou toch tenminste mogen verwachten dat, als er proefnemingen in die richting moeten worden gedaan, de regeeringsondernemingen het voorbeeld zouden geven.
Hetzelfde Nr. van de „Nationale” brengt verder een stukje „Multatuli en de godsdienst.”

Suriname.

Vrijdagavond, 26 Maart, heeft de heer K a s t e l e y n, de leider van het Suriname Studie Syndicaat, voor het *Indisch Genootschap*, geleid door Prof. v. V o l l e n h o v e n, een lezing gehouden over Suriname's toekomst.

Zooals te verwachten was, na de grondige studie, door het Syndicaat gemaakt van den toestand der kolonie, was de lezing buitengewoon belangwekkend. Spreker wees er op, dat velen in den lande er de kolonie een grief van maken, het de kolonie kwalijk nemen, dat zij nog steeds den steun van het moederland behoeft. Moet men de schuld hiervan aan het moederland of aan de kolonie geven? Om hierop te antwoorden, gaf spreker een historisch overzicht van den ontwikkelingsgang van de kolonie Suriname en de Britsche kolonie Demerary, die eertijds ook een Hollandsche kolonie was, alles toegelicht met sprekende graphische voorstellingen en leerzame tabellen, die, hopen wij, hier of daar vastgelegd zullen worden.

De conclusies, die spreker trok uit het gedurende een eeuw door Nederland en Engeland gevoerde beheer, vielen niet uit ten gunste van Nederland. Terwijl Engeland dadelijk krachtig aanpakte en van den beginne trachtte de Engelsch geworden kolonie financieel zelfstandig te maken, was de politiek van Nederland ten opzichte van Suriname feitelijk niet anders dan een opeenvolging van fouten, die door den spreker onverbiddelyk werden blootgelegd. Ondanks de zuinigheid die steeds door het moederland betracht werd, heeft het ten slotte meer aan Suriname ten koste gelegd dan Engeland aan Demerary.

De Koloniale Staten mogen niet verantwoordelyk gesteld worden voor den toestand waarin Suriname thans verkeert. Dit vertegenwoordigend lichaam werd in een zeer kritieke tijd — kort na de afschaffing der slavernij — voor een onmogelyke taak geplaatst: het weder doen opleven van een kwijnende kolonie. Hoe kon het daar ooit in slagen tegenover de kortzichtige bezuinigingspolitiek van het moederland?

Naast de fouten door het moederland begaan, wees spreker ook op de lichtpunten, die niet ontbroken hebben, goed gemeente, maar slecht uitgevoerde of

**INTERNATIONALE
COMMERCIEELE BANK,**

's-GRAVENHAGE, Alexanderstraat 23. 193

KAPITAAL Fl. 5.000.000.—

Telefoon: H 7802. Telegram-adres: ACEBANK.
BEHANDELING VAN ALLE BANKZAKEN.

C. P. A. NICOLAÏ
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Inrichting voor Complete Meubilerij
N.V. „L. P. SMULDERS' MEUBELFABRIEK”
 Tolbrugstraat 11 - BREDA - Tel. Interc. 235.
Behangerij, Stoffeenderij
 Matrassen

De Algem. Spaarverzekering
 Anna van Saxonplein 3
 's-Gravenhage
 Oppericht 1907 199
COÖPERATIEF SPAARSTEL
 Alléén in 1919
 werd ingeschreven voor
Drie Millioen Gulden
 Vraagt gratis Brochure!

ontijdig gestaakte pogingen om de kolonie te hulp te komen.

Spreker vergeleek de kolonie bij een kind van vermogende ouders, aan welks opvoeding deze niets ten koste willen leggen, maar het slechts voor den honderdood willen behoeden. Daarom mag het moederland de kolonie haar hulpbehoefendheid niet verzwijgen.

Wordt deze politiek niet verlaten, dan zal de kolonie meer en meer achteruitgaan. In de plaats van de politiek van mondjesmaat, moet komen een politiek van krachtig aanpakken. Spreker zet dan uitvoerig uiteen, hoe dit zal kunnen geschieden. In de eerste plaats is noodig het aantal arbeidende inwoners zeer belangrijk te vergrooten. Daardoor stijgt het productievermogen van de kolonie zonder dat de bestuursuitgaven noemenswaardig toenemen. Het kapitaal moet worden geïnteresseerd voor den grooten landbouw, doch dit zal niet mogelijk zijn zoolang de kapitaalbezittenden niet verzekerd zijn dat de kolonie, die een goed klimaat en een zeer vruchtbaren bodem bezit, beschikt over voldoende arbeidskrachten.

Naast den grooten landbouw moeten de levensvoorwaarden voor den kleinen landbouw verbeterd worden, opdat een kern van gezeten kleine landbouwers ontstaat. Op den duur moet de kolonie onafhankelijk worden van den aanvoer van werkkrachten van buiten.

Een goed wegennet is onontbeerlijk, hervorming en uitbreiding van het landbouwdepartement noodzakelijk.

Voor dit alles is veel geld noodig. Het is betere politiek aan de kolonie dit geld in een kort tijdsbestek te leenen, dan het in vele jaren in den vorm van jaarlijks terugkerende, stijgende subsidies te schenken. Er is geen enkele grond om te meenen, dat bij veranderde politiek Suriname niet spoedig tot bloei zou geraken.

Spreker verklaarde zich voorstander van het voorstel der Suriname-commissie van 1911, wat betreft het begrotingsrecht der kolonie.

Ten slotte sprak de heer Kasteleyn de hoop uit, dat Suriname door een veranderde politiek moge worden een bloeiende „twaalfde provincie” van ons land, gelijk het vroeger genoemd werd.

Baron van Asbeck, oud-gouverneur van Suriname, nam daarop het woord om in een korte, maar gloedvolle rede, hulde te brengen aan het Suriname Studie Syndicaat voor zijn hoogst belangrijken en onbaatzuchtigen arbeid. Spreker verklaarde, dat het in de koloniale geschiedenis wel een eenig feit was, dat particulieren geheel belangeloos zulk een omvangrijken arbeid in het belang eener kolonie op zich namen en zoo voortreffelijk ten uitvoer brachten.

Het luide applaus bewees hoezeer de aanwezigen instemden met deze welverdiende hulde.

Na de pauze had er eenig debat plaats, waaraan deelgenomen werd door Prof. Mr. van Blom, Mr. Joekes, de heeren van Spall, van Ommeren (lid der Koloniale Staten), Baron van Asbeck, Mr. Maclaine Pont en den heer Kluyvers.

Tegenover het verwijt, dikwijls aan de kolonisten gemaakt — ook door den inleider — dat zij te veel van het Gouvernement verwachten („lanti sa pai”) wees de heer van Ommeren er op, dat men hier heeft ongevallenverzekering, invaliditeits- en ouderdomsverzekering, enz., die allen in de kolonie ontbreken. Verder merkte hij op, dat het gemakkelijk verkrijgbaar stellen van geneeskundige hulp voor onvermogensden, den „obia dokter” — die in Demerary nog welig tiert — heeft overwonnen.

Zeer terecht kon Prof. van Vollenhoven verklaren, dat het een succesvolle avond geweest is.

Omtrent de Rorac kwestie — zie ons nummer van 18 Maart — het volgende: het *Gouvernements-Advertentieblad* van 17 Februari bevat deze verklaring van den voorzitter der Koloniale Staten, den heer Dragten:

In verband met de verklaring van den waarnemenden Gouverneur van Suriname in het *Gouvernements*

Advertentieblad van Vrijdag 13 Februari j.l., moge ik eveneens de navolgende verklaring geven:

Op Zaterdagmorgen — 7 Februari — stelde ik, nadat de door de Staten gewenschte inlichtingen van den Gouverneur waren verkregen, de vraag: „of, indien een door de Staten eventueel aangenomen wijzigingsverordening werd toegezonden, deze zoude worden vastgesteld, waarop het antwoord volgde: „Nee, ik stel de verordening niet vast, maar geef de concessie uit.”

Deze vraag op het einde van het onderhoud wellicht herhaald: „dus U stelt de verordening niet vast”, werd beantwoord met „Nee, dat denk ik wel niet.”

Aangezien dit punt voor de juiste beoordeeling van den loop der verrichtingen in die zaak in de Staten niet van gewicht ontbloeit is, meende ik de mededeeling daarvan niet te mogen achterwege laten.

De Voorzitter der Koloniale Staten,
DRAGTEN.

„De West” van 17 Febr. teekent hierbij o.m. aan: Bovenstaande verklaring typeert het eigenaardig karakter van het gerezen misverstand tusschen Gouverneur en Kolon. Staten.

De Gouverneur publiceerde een verklaring, omdat hij — terecht — van oordeel was, dat de voorstelling in de pers niet geheel juist was.

De voorzitter publiceert een verklaring, omdat hij meent, dat de Gouverneur zich vergist.

Periscopist (zelf statenlid) erkent vandaag, dat hij zich op één punt heeft vergist in zijn voorstelling der feiten.

Ook wij moeten erkennen ons in het eerste overzicht der zaak vergist te hebben, en wel ten aanzien van het gesprek van Vrijdag.

Het is één en al verwarring, waaruit zelfs de Statenleden, laat staan anderen, niet kunnen wijs worden.

Zoo is het in deze heele zaak gegaan. De Staten meenden, dat de Gouverneur vast besloten had de concessie Maandag te verleenen, wat zij ook mochten doen, zoodat huns inziens de eenige uitweg was om de bemiddeling van het Opperbestuur in te roepen.

De Gouverneur verklaart, dat hij geen oogenblik overleg met de Staten heeft afgewezen, en dat men zich tot hem had kunnen wenden, als men nader overleg met het Opperbestuur wenschte.

De Staten achten zich tekort gedaan door den Gouverneur, de Gouverneur acht zich gepasseerd door de Staten.

Het wordt bijna een kluchtspel en wij gelooven, dat de leden, die niet medededen aan den overijlden uittocht uit de Staten, het verstandigst hebben gehandeld.

Het blad blijft echter van oordeel, dat de Gouverneur, toen hem ten slotte uit een afschrift van de verzonden telegrammen bleek, dat de Staten het oordeel van het opperbestuur wenschten in te roepen, verkeerd heeft gedaan met niet te wachten.

* * *

In „Suriname” van 17 Februari geeft „Periscopist” een uitvoerige, scherpe kritiek op de in het *Gouvernements-Advertentieblad* van 13 Februari geplaatste verklaring van den waarn. Gouverneur, waarvan wij in ons nummer van 18 Maart het slot mededeelden.

Hoe meer wij van de zaak kennis nemen, hoe meer wij het betreuren, dat de waarn. Gouverneur — wetende dat de Koloniale Staten telegrafisch een adres hadden gezonden aan de Regeering en aan de Tweede Kamer — de uitgifte der concessie van Rorac niet heeft uitgesteld. De Regeering zal zich toch niet het mes op de keel hebben laten zetten door de Noorsch-Nederlandsche combinatie, die de concessie had aangevraagd?

* * *

Het personeel van drukkerijen in Suriname heeft een Typografen-Vereeniging opgericht.

* * *

Ook de heer A. F. C. Curiel heeft ontslag genomen als lid der Koloniale Staten.

Academie des Danses
GERARD J. v. D. MARK
 Gediplomeerd Leeraar
BEESTENMARKT 102 TELEF. H. 4871
DENHAAG
 Grootste Modernste eerste klas Inrichting in Nederland

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

NED.-IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ
 OPPERICHT IN 1857.
 KAPITAAL (geheel geplaatst en volgestort) f 25.000.000.—
 RESERVE. f 5.600.000.—
 Hoofdkantoor: BATAVIA.
 AGENTSCHAPPEN te: Soerabaia, Soerabaia-Simpang, Semarang, Weltevreden, Padang, Bandoeng, Cheribon, Macassar, Djokdja, Medan, Tegal.
AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE
 Keizersgracht 573/5 Prins Hendrikplein 14
BANKZAKEN IN HET ALGEMEEN
UITVOERING VAN EFFECTENORDERS
 RENTE VOOR DEPOSITO'S
 m. 1 dag opzegg. . . 2 pCt | gedur. 3 mndn vast 3 pCt
 m. 10 dagen „ . . 2 1/4 „ | gedur. 1 jaar vast . . 4 „
 gedur. 1 mnd vast 2 1/2 „ | 226

Ik zing de lof der

Monarch
Schrijfmachine
 HOEFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & CO
 AMSTERDAM-ROTTERDAM
 DEN HAAG

J. P. C. NICOLAÏ & ZOON
HOF-KLEEDERMAKERS
 Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
 's-GRAVENHAGE
 Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 .: Den Haag
Telef. Interc. 2793

*Beleefde aanbeveling voor
de levering van alle voorkomende
Drukwerken als:*

- AANDEELEN
- ADRESKAARTEN
- ADVIESKAARTEN
- BALBOEKJES
- BESTEKKEN
- BILJETTEN
- BORDERELLEN
- BRIEFKAARTEN
- BRIEFPAPIER
- BROCHURES
- CATALOGI
- CIRCULAIRES
- CONTRACTEN
- CONVOCATIES
- DIPLOMA'S
- DISSERTATIES
- EFFECTEN
- ENVELOPPEN
- ETALAGEKAARTEN
- ETIQUETTEN
- FACTUREN
- FORMULIEREN
- INTEEKENLIJSTEN
- INPAKPAPIER
- JAARVERSLAGEN

- KANTOORBOEKEN
- KWITANTIËN
- LABELS
- MAANDBLADEN
- MEMORANDUMS
- MENU'S
- NOTA'S
- OBLIGATIËN
- PROGRAMMA'S
- PRIJSCOURANTEN
- RECLAMEKAARTEN
- REGISTERS
- REGLEMENTEN
- REKENINGEN
- SERVETTEN
- STATUTEN
- STROOIBILJETTEN
- TABELLEN
- TEKSTBOEKJES
- TIJDSCHRIFTEN
- VAKBLADEN
- WEEKBLADEN
- WERKSTATEN
- WISSELS
- ENZ. ENZ. ENZ.

**SPECIALE INRICHTING VOOR
GOED OPENLIGGENDE**

KANTOORBOEKEN

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

□ □ DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN □ □
□ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN. □
□ □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

Curaçao.

De West-Indische Gids van Februari 1920 bevat een artikel van Dr. J. P. B. de Josselin de Jong over „de beteekenis van het archaeologisch onderzoek op Aruba, Curaçao en Bonaire.” De bekende verzameling-Van Koolwijk in het Ethnographisch Museum is voorwerp van de behandeling door den schrijver.

De staat van de opbrengst der middelen over het 4e kwartaal van 1919 geeft belangrijk hogere cijfers dan het overeenkomstige tijdvak van 1918. Het invoerrecht is niet minder dan f 30.000 hooger en de accijns op gedistilleerd, wijn en bier f 12.000. Onder de inkomsten van onderscheiden aard trekt de aandacht het uitvoerrecht van mijnproducten ad f 6839 tegen nihil in het vorige jaar; de loodsgelden zijn verdubbeld en tot f 12.000 gestegen, terwijl de sluitpost van „alle andere ontvangsten” ruim f 140.000 is, zoodat de totale ontvangst ruim twee ton meer bedragen dan in het tweede kwartaal 1918.

De voorgestelde dertiende-maand-uitkeering is in den Kolonialen Raad met instemming ontvangen. De uitwerking der gedachte achtte men echter niet billijk tegenover de laagst bezoldigden. De volgende uitkeering werd in overweging gegeven:

- a. aan gehuwden of kostwinners van ouders, grootouders, broeders of zusters anderhalve maand salaris voor zoover zij eene bezoldiging genieten van f 1600.—; bedraagt het salaris meer dan f 1600.—, dan wordt over het meerdere tot en met f 4000.— een halve maand salaris toegekend;
- b. voor ongehuwden, eigen huishouding voerende, 75 pCt. van de volgens vorenstaande beginselen berekende tegemoetkoming;
- c. voor alle andere ongehuwden 50 pCt. van de volgens letter berekende tegemoetkoming.

Hoewel de Koloniale Raad reeds meermalen ontwerpen tegen de danspartijen ontworpen heeft, meende het Bestuur andermaal verplicht te zijn eene aanvulling van de „Algemeene politiekeur 1917” in dien geest voor te stellen. Verwacht mag worden, dat de Raad thans de uitvoering en keurig toegelichte voorstellen zal aannemen.

Personalia.

De heeren W. Bardel en J. C. Henriquez zijn erkend en toegelaten als consul op Curaçao achtereenvolgens van de Vereenigde Staten van Amerika en van de Dominicaansche republiek.

Naar wij vernemen heeft de heer C. B. J. Wijtenburg, directeur der gevangenis op Curaçao den dienst der kolonie met pensioen verlaten. Een verdienstelijk ambtenaar gaat met den heer Wijtenburg heen, die lange jaren op voorbeeldige wijze zijne moeilijke taak heeft vervuld. Zoo weinigen als het op prijs gesteld zullen hebben met hem in zijne betrekking in aanraking te komen, — zoo velen hebben het gewaardeerd, wanneer hunnen weg den zijnen kruisste op een of ander gebied van maatschappelijke arbeid of persoonlijke dienstverlening. Er werd weinig ondernomen — en er is veel op touw gezet in de kolonie — of de heer Wijtenburg, in den arm genomen, was de ziel der onderneming en hare drijvende kracht; en bekend om zijne hulpvaardigheid, was hij de vraagbaak voor velen, die zich in de kolonie kwamen vestigen, en schier voor allen, die haar na korteren of langeren tijd weer verlaten gingen. Het is evenwel allerminst onze bedoeling weg te cijferen, wat de heer Wijtenburg was voor hen, die aan zijn opzicht en zorg werden toevertrouwd. Niet te veel is het gezegd, dat hij door de belangstellende en tactvolle wijze, waarop hij voor velen hunner ook na hun ontslag wist te zor-

WISBRUN & LIFFMANN.
Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

**CHIRURGISCHE INSTRUMENTENFABRIEK
MARTIN LOTH** 210
Westerstraat 14 UTRECHT (Holland)

SPECIALITEIT Complete Installatie van Operatie-, Sterilisatie- en Verbandkamers, Instrumentenkisten voor schepen, Plantages en Mijnen

Export O. en W. Indië, Z.-Afrika - Catalog. op aanvraag

gen, eene blijvende herinnering in de kolonie heeft achtergelaten.

Mr. F. G. Schalkwijk, referendaris ter provinciale griffie van Noord-Holland, is ter beschikking gesteld van den gouverneur, ten einde aanvankelijk voor den tijd van 5 jaren, te worden belast met de waarneming van het ambt van lid van het hof van justitie.

De Koloniale Raad heeft voor drie plaatsen de volgende dubbeltallen opgemaakt: I. M. L. Maduro en Jossy C. Henriquez, F. W. P. Winkel en J. J. Beaujou, Ed. S. Lansberg en D. de Marchena Jr. De eerstgenoemden zijn allen aftredend.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Lloyd George blijft een grootmeester in het verklaren van de door hem gevolgde politiek, ook waar deze doot dwaalgangen en kronkelpaden geleid heeft.

Er kwam een afvaardiging uit Britsch-Indië naar Londen, om de gevoelens te vertolken van de mohamedaansche onderdanen van het Britsche rijk, die zich ongerust maken dat, bij het bepalen der vredesbepalingen voor het Turksche rijk, te na zal worden gekomen aan de grootheid van den Kalief, welke behalve sultan van Turkije, ook geestelijk vorst der muzelmannen is.

Volgens het nu openbaar gemaakte verslag van de ontvangst, werd de afvaardiging, aan wier hoofd Mohamed Ali stond, te woord gestaan door Lloyd George, vergezeld van Fisher en sir William Dake als vertegenwoordigers van den minister van koloniën Montagu en het departement voor Indië.

In een uitvoerige uiteenzetting van de gevolgde gedragslijn zette Lloyd George al dadelijk voorop, dat de opperste raad te Parijs bij het behandelen van deze aangelegenheid geenszins onkundig was gebleven van — noch onverschillig voor de wenschen van Indië. Deze hadden in den maharaja van Bikamir en in lord Sinha uitstekende vertolkers gehad.

„Ik wilde,” zeide hij, „dat de Indische Mohamedanen beseften, dat hun zaak zeer zorgvuldig en zeer krachtig uiteengezet was en met nauwgezette zorg was aangehoord, niet alleen door de vertegenwoordigers van het Britsche rijk, maar, op hun verzoek, ook door den oppersten raad der geallieerden. Ik wilde voorgoed uit den geest van elken Muzelman van het rijk de gedachte bannen, dat wij Turkije zouden behandelen volgens andere beginselen, dan wij hebben toegepast bij de beoordeling van christelijke landen. Wij zijn in oorlog geweest met drie christenlanden en een Mohammedaansche rijk. Met geen hunner hadden wij den oorlog gezocht. De bestuurders van Turkije hebben zelf ons den oorlog opgedrongen. Ik geloof niet, dat wij zelfs den oorlog tegen Turkije voorbereid hebben. Wij hebben heel dikwijls voor Turkije gevochten. Turkije heeft, op het oogenblik, dat wij in den verschrikkelijksten strijd gewikkeld waren, die Engeland of eenig ander land ook gestreden heeft, ons plotseling den oorlog verklaard. Het feit, dat wij geen vrijen doortocht door de zeeën hadden, heeft den oorlog met ten minste twee jaar verlengd. Turkije gooid plotseling de poort dicht voor den neus van den bondgenoot, die het altijd ter zijde had gestaan en die op het oogenblik geen enkel geschil met dat land had van welken aard ook.

Daarom wilde ik niet, dat enig Mohamedaan in Indië zich zou verbeelden, dat wij dezen oorlog tegen Turkije begonnen zijn als een kruistocht tegen den Islam.

Ik begrijp niet, dat Mohamed Ali toegevendheid voor Turkije inroept. Hij vraagt om recht en recht zal Turkije wedervaren. Recht is geschied jegens Oostenrijk; jegens Duitschland is op verschrikkelijke manier recht geschied; waarom zou Turkije den dans ontspringen? Turkije meende, dat het een veete jegens ons had. Wat was dat voor een veete? Waarom deed het mee en stond ons op verraderlijke manier naar het leven en wilde het de vrijheid der wereld vernielen, toen wij in dezen strijd op leven en dood gewikkeld waren? Is er eenige reden, waarom wij andere maatregelen zouden toepassen op Turkije, dan wij hebben toegepast jegens de christelijke landen Duitschland en Oostenrijk.

Ik wil, dat de Mohamedanen in Indië zich goed in de ooren zullen knoopen, dat wij Turkije niet streng behandelen, omdat het Mohammedaansch is. Wij passen juist dezelfde beginselen toe als jegens Oostenrijk, dat een groot Christenland is. Deze beginselen zijn de beginselen van zelfbeschikkingsrecht toegepast op de rijken, die hun recht om te heerschen verspeeld hebben.

HOEKER & ZN.
Uitsluitend adres Heerengracht 435-437

• Goud - Zilver •
Paarlen - Brillanten

AMSTERDAM 192 Telefoon 309 Noord

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”

Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM-ROTTERDAM. 156

lingen aan rickshaws, vechtpartijen met studenten en politie waren andere kwellende baldadigheden, waardoor 't vertrek der oorlogshelden meer welkom was dan hunne komst. Of zij in Australië zelf met groot verlangen verwacht worden?!

Een goed bankjaar.

In de jaarlijksche bijeenkomst van de aandeelhouders van de Bank of India, den 27en Februari j.l. te Bombay gehouden, gaf de voorzitter een overzicht van de vorderingen in het afgelopen jaar gemaakt. De winst bedroeg 11,18,778-10-1 Rs., waarvan echter 89,981 Rs. voor belasting af moest, zoodat 10,28,797-10-1 Rs. overschoten. Voor 1918 was dit 7,84,129-2-5 Rs. geweest. Dit uitstekend resultaat werd vroeger niet bereikt. Aan de shareholders konden 2 pCt. meer uitgekeerd worden; de interest steeg van 6½ pCt. in 1915 geregeld tot 14 pCt. over 1919.

Vergelijking van de twee laatste jaren geeft:

	1918	1919
Fixed deposits	Rs. 202 lakhs	Rs. 280 lakhs
Current accounts	279	457
Cash	119	181
Investments	62	161
Total working capital	552	912

De voornaamste gebeurtenis in 't afgelopen jaar was wel de verdubbeling van het maatschappelijk kapitaal, door uitgifte van 100.000 nieuwe aandelen van 100 Rs., die aan de leden der maatschappij aangeboden worden tegen een premie van 50 Rs. per aandeel.

(The Times of India. Ml. ed. 28 Febr.)

Belgisch Kongo.

Wij hebben onlangs melding gemaakt van de portie, België toegedacht bij het verdeelen van de Afrikaansche taart. Twee rijke provincien, Roenda en Oeroendi, in 't N.-W. van het voormalige Duitsch Oost-Afrika, verlengen Belgisch Kongo in Oostelijke richting. Maar het is opvallend te zien, hoe Groot-Brittannië zich een stuk, een snee van de taart, voorbehouden heeft. Het heeft immers een groot plan, een Kaap-Kairo spoorbaan geheel over Britsch grondgebied. Bij volledige toewijzing der twee vermelde provincien aan België, zou de uitvoering van dit plan zeer worden bemoeilijkt; door in het Oostelijk gedeelte ervan een strook onder Britsche vlag te brengen, zou de verwezenlijking daartegen juist zeer bevorderd worden. Zoo is 't dus voorgesteld en beklonken; den Belgen zal dit vergoed worden door economische voordeelen. De producten van Oost Kongo zullen langs de oude Duitsche centraal baan van Kigoma aan het Tanganijkameer, naar Dar es Salam aan den Indischen Oceaan vervoerd worden. Deze gemeenschap van Kongo met den Oceaan kan voor de handelontwikkeling van 't land van groote betekenis worden. Minister Frank is, zooals men weet, op weg naar Kongo om ter plaatse 't beste stelsel te bestudeeren om de kolonie tot haar volle waarde te doen komen.

Mededeelingen.

Van het Informatie-bureau:
(Huisstraat 17, Den Haag).

CULTUURSCHOOL TE MALANG.

Aan de Cultuurschool te Malang (Oost-Java) kunnen geplaatst worden twee onderwijzers in het bezit van de hoofdakte en de landbouwakte. Er wordt prijs op gesteld, dat een van hen tevens in het bezit is van de akte wiskunde i.o.

Boven de bezoldiging ingevolge onderstaande regeling is aan de plaatsing verbonden eene buitengewone verhooging van f 100 (eenhonderd gulden) per maand.

De bezoldiging van een onderwijzer 2e klasse — tot welke betrekking de uit te zenden personen benoemd worden — bedraagt f 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, met zes driejaarlijksche verhoogingen, de eerste vier van f 50 (vijftig gulden), de beide laatste van f 75 (vijftig gulden) 's maands, zoodat de eindbezoldiging na 18 dienstjaren f 600 (zeshonderd gulden) 's maands bedraagt.

Vaststelling van eene nieuwe bezoldigingsregeling met terugwerking van 1 Januari 1920, waarbij na 17 jaar dienst een maximum van f 700 's maands als onderwijzer 2de klasse wordt genoten, is in overweging.

Aan hen, die 6 of meer dienstjaren bij het openbaar of bijzonder onderwijs in Nederland hebben, wordt de eerste verhooging van f 50 (vijftig gulden) 's maands toegekend. Bedraagt de Nederlandsche diensttijd minder dan 6 jaar, dan wordt de eerste verhooging toegekend, zoodra de diensttijd in Indië, vermeerderd

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregeld mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 212

GEBRs HEHENKAMP

Heerenkleermakers
Dameskleermakers
Bontwerkers

Lange Voorhout 25

Koninklijke West-Indische Maildienst Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

L. E. NIEUWENHUIZEN

LEIDEN - HOLLAND 126

Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
Groen „ (tusschensoort)

HUISHOUDGROENTEN merk „Sleutels”

SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

De Indische Rijsttafel.

Recepten van een Indisch Kokki.

BEWERKT VOOR HOLLAND

DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Schrijver van „De Moderne Kookkunst”

3DE DRUK.

Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

WEIJNE & STERNFELD

DANS-INSTITUUT.

Koningin Emmakade 133, Telefoon 3348 'S-GRAVENHAGE.

Prospectus op aanvraag gratis verkrijgbaar.

De Arabieren hebben hun onafhankelijkheid uitgeroepen. Zij hebben Faisal tot koning van Syrië uitgeroepen. Zij hebben geëischt, dat zij van de Turksche heerschappij bevrijd zouden worden. Wordt nu voorgesteld, dat de Arabieren onder Turksche heerschappij zouden blijven alleen omdat zij Mohamedanen zijn? Moet niet dezelfde mate van onafhankelijkheid en vrijheid aan de Mohamedanen worden toegekend als aan de Christenen? Kroatië heeft zijn vrijheid geëischt en wij hebben het die gegeven. Dat is een christenland. Syrië heeft zijn vrijheid gevraagd en krijgt die eveneens. Wij passen dezelfde beginselen toe als het christenstreken betreft en de heerschappij van den sultan op te leggen aan Arabië, dat deze niet wenscht, zou betekenen, dat wij de Arabieren iets opdrongen, waarover wij niet denken het op te dringen aan deze christenlanden.

Daar zijn nog andere punten. Een daarvan is Thracië. Het is heel moeilijk goede inlichtingen uit Thracië te verkrijgen. Ik heb Turksche en Grieksche inlichtingen nopens Thracië. Zij toonen weinig verschil. Beide geven toe, dat de mohamedaanse bevolking er verre in de minderheid is. Als dat juist is en het beginsel van zelfbeschikkingsrecht moet worden toegepast, staat het vast, dat heel Thracië aan Turkije moet worden ontnomen.

Neem Smyrna. Daar geldt hetzelfde. Wij beschikken over uiterst zorgvuldige gegevens van een zeer onpartijdige commissie nopens het heele vraagstuk van de provincie Smyrna. Wij hebben daaruit gezien, dat een groote meerderheid der bevolking uit niet-Turken bestaat. Er zijn Muzelmannen, daar waar ook Grieken zijn, maar de groote meerderheid van de bevolking geeft, naar mijne meening, ongetwijfeld de voorkeur aan het Grieksche boven het Turksche bestuur.

Wat het vraagstuk aangaat van de wereldlijke macht van den kalief, raakt het vraagstuk van de wereldlijke macht van een geestelijk vorst niet alleen den Islam; het is ook een der grootste strijdpunten van het Christendom. Er zijn Roomsche-Katholieken, die er in gelooven en er zijn Roomsche-Katholieken, die er niet in gelooven. Ik wensch geen oordeel uit te spreken, maar sinds de Paus van zijn wereldlijke macht beroofd is, is zijn geestelijke macht even groot en heel waarschijnlijk zelfs grooter dan ooit. Ik wil niet tusschenbeide komen in een godsdienstig twistpunt, waarin lieden van hetzelfde geloof een verschillend standpunt innemen. Er zijn Mohamedanen, hoogst ernstige, geloovige Muzelmannen, die nopens de wereldlijke macht een standpunt innemen, dat hemelsbreed van dat wat de heer Mohamed Ali thans inneemt, verschilt. Al wat ik weet is dit. De Turk zal de wereldlijke macht behouden in de Turksche landen; daarvan willen wij hem niet berooven. Evenmin echter willen wij, dat hij macht zal behouden over landen, die niet Turksch zijn.

Dat is het beginsel, dat wij in de Christenlanden toepassen en dat moet ook jegens den Turk gelden. Tot zover de verklaringen, zooals de N. R. Ct. ze van den Engelschen draadloosendienst ontving. Niet gemeld werd, of Mohamed Ali geantwoord heeft. Hij zal de handigheid van de vergelijkingen wel niet hebben ontkend, misschien heeft hij, de aangegeven lijn volgende, gevraagd of de geallieerden ook in Berlijn en Weenen de teugels van 't staatsbewind zelf in handen zullen gaan nemen, zooals in Konstantinopel? Ook kan hij aangevoerd hebben, dat de afvaardiging niet was gezonden om den oppersten raad te verwijten, dat deze geen onderscheid had gemaakt tusschen christen en mohamedaan, maar dat zij juist tot zending had er op te wijzen, welke bijzondere positie de Grootte Heer te Stamboul als hoofd van de muzelmannen bekleedt; werd daarmede rekening gehouden, dan zou het plan, om den Kalief uit Europa te verdrijven, moeten afstuiten op het, door Lloyd George zelf aangehaalde, voorbeeld van den Paus, die in het Vaticaan te Rome gebleven is.

Ruwe klanten.

Bij het eerste optreden van Australiërs in den oorlog kenmerkten zij zich door zoodanige ruwheid en ongebondenheid, dat de aanvoerders vaak geen raad wisten. De lang doorwerkende eischen van de krijgsmacht, de gevoelige, bloedige wijze ook, waarop de vijand voor elke baldadigheid en onverschilligheid strafte, hadden de stoutheid wat gebreideld. Maar blijkbaar is de aard sterker gebleven dan de leer. Uit Colombo komt de klacht, dat Australische soldaten, die per Friedrichsruh naar hun land terugkeerden, zich daar tijdens hun verblijf schuldig hebben gemaakt aan ruwheid, rooverij en geweldpleging. Een achtal drong b.v. in 't Bristolhotel door, dwong, met de revolver in de hand, den kassier de sleutels van de safe af te geven. In hun poging gestoord vóórdat hun doel bereikt werd hadden de schuldigen zich voor de politie te verantwoorden. Berooving van inlandsche geldwisselaars, vernie-

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN

Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-KONG, SOERABAIA, KÔBÉ en SAN FRANCISCO. Geregeld stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN

(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn). Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

HOTEL „LA RÉSERVE”

Louise de Colignystraat 10
(Bezuidenhout kwartier) 's-GRAVENHAGE

Hotel 1e klasse, moderne Kamers. Familie-Hotel met voor langer verblijf speciale conditiën. Rustig gelegen bij het Juliana v. Stolbergplein. Eindhalte lijn 4 van stations H. S. en S. S.

Kamers kunnen dagelijks gereserveerd worden. Logies met uitstekend ontbijt vanaf f 4.

P. J. VEELO & Z^{NEN}
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^B :: Tel. H. 6655

.. WONING ..
INRICHTING

Behangerij Stoffeerderij

GENEESKUNDIG ONDERZOEK
vóór het
HUWELIJK

Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen, kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door als bruidsgeschenk aan te bieden een polis der

NILLMIJ ...van...
1859

Jaarpremie voor f 5000.- uit te keeren op 65 jaar, of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 93.70

's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Keizersgr. 508. Tel. N 9993
UTRECHT, Minrebroederstr. 22. Tel. 2352

Olympia Theater
Prins Hendrikplein 3 Tel. H. 9521

Passage-Bioscope
Telefoon H. 3731

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma

Olympia Theater doorlopende voorstelling, aanvang acht uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

Adverteeren doet verkoopen.

M. VISSER,
voorh. A. J. RODBARD.
Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
REPARATIE-INRICHTING.

met de helft van den Nederlandschen diensttijd, 3 jaar bedraagt.

Aan de uitzending is verbonden, behalve vrije overtocht (c.q. ook voor het gezin) in de eerste klasse, eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van f 1500 (een duizend vijfhonderd gulden), benevens eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, tot den dag waarop de dienstbezoldiging volgens de deswege bestaande bepalingen in Indië ingaat, van f 200 (zegge tweehonderd gulden) of f 250 (zegge tweehonderd vijftig gulden) 's maands voor hem met zes dienstjaren.

Voor het bezit der landbouw-, wiskunde- en andere akten, met uitzondering van die voor de vrije- en ordeoefeningen der gymnastiek en die voor schoonschrijven, wordt toegekend eene bijzondere toelage van f 75 (vijf en zeventig gulden) voor iedere akte, met dien verstande echter dat voor twee of meer akten in hetzelfde vak de toelage eenmaal wordt toegekend. Voor het bezit van eene akte voor de Fransche taal en voor de Maleische taal en volkenkunde van Nederlandsch-Indië bedraagt de toelage f 100 (eenhonderd gulden).

De uit te zenden onderwijzers zijn verplicht om, ingeval zij de reis naar Nederlandsch-Indië moedwillig afbreken of om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeling van de Regeering), de werkzaamheden waarvoor zij worden uitgezonden, niet aanvaarden, dan wel binnen vijf jaar na hunne aankomst in Nederlandsch-Indië uit 's lands dienst worden ontslagen, onverwijld in 's lands kas terug te storten wat is betaald wegens tegemoetkoming voor uitrusting en wegens overtocht naar Indië.

Voor hen zijn van toepassing de voor burgerlijke landsdienaren geldende bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwnpensioen enz., ook zooals die later mochten worden gewijzigd of aangevuld.

Twintig jaren Indischen dienst geven aanspraak op pensioen. Het jaarlijksch pensioen bedraagt dan driemaal de hoogste maandelijksche bezoldiging gedurende 24 maanden genoten.

Onder zekere voorwaarden kan Nederlandsche Rijks- en gemeentediens worden ingekocht voor Indisch pensioen (de inkoopsom bedraagt één pCt. van hetgeen in totaal aan bezoldiging is genoten). De dienst komt dan eventueel voor de helft in aanmerking.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdragen aan het Weduwen- en wezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Bij eerste indiensttreding is verschuldigd door ongetrouwden als buitengewone contributie eene maand, door getrouwden als buitengewone en huwelijkscontributie 2 maanden bezoldiging, te voldoen in eens of, met bijberekening van rente ad 5 pCt. 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen. Ter voldoening daaraan wordt eene gratificatie uit 's lands kas verleend.

Zij die voor uitzending op den bovengenoemden voet in aanmerking wenschen te komen, moeten zich bij verzoekschrift vóór 15 April a.s. tot de 9e afdeling (Personeele Zaken) van het Departement van Koloniën wenden onder overlegging van:

- hunne akte van bekwaamheid;
- hunne geboorteakte;
- een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door den burgemeester hunner woonplaats;
- een bewijs van voldoening aan de militie, afgegeven door den burgemeester der gemeente waarvoor zij geloot hebben.

In de verzoekschriften moet worden opgegeven of men al of niet getruwd is en casu quo het aantal en den leeftijd der kinderen.

Zij, die 6 of meer dienstjaren bij het onderwijs hier te lande hebben, behoren bovendien de bewijzen daarvan over te leggen.

Allen worden vóór hunne uitzending onderworpen aan een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek.
(Nederlandsche Staatscourant van 8 Maart 1920, No. 47).

STUDIETOELAGEN CANDIDAAT-INDISCHE RECHTERLIJKE AMBTENAREN.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat het voornemen bestaat om aan een aantal jongelieden die in de rechtswetenschap studeeren, of met die studie een aanvang zouden wenschen te maken en die zich voor den dienst in Nederlandsch-Indië willen verbinden, op den voet van het Koninklijk Besluit van 18 Januari 1915 No. 21 (Indisch Staatsblad No. 737), eene studietoelage toe te kennen, ten einde zich voor den Indischen rechterlijken dienst te bekwamen.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
LEIDEN - HOLLAND.

Bilkgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

O. J. STUUT, 'S-GRAVENHAGE
CHARLOTTE DE BOURBONPLEIN 28 - TELEF. 5073

Comestibles - Koloniale Waren

UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELLEN EN PRIMA WAREN.

Bediening aan huis zonder prijsverhooging

Zij, die als candidaat-Indisch rechterlijk ambtenaar zijn aangewezen, worden, na den graad van doctor in de rechtswetenschap te hebben verkregen en na voldaan te hebben aan het faculteitsexamen of aan het Indologisch examen, onderscheidenlijk bedoeld bij de artikelen 24 en 24bis van het Koninklijk besluit van 27 April 1877 (Nederlandsch Staatsblad No. 87), zooals dit luidt ingevolge de artikelen III en IV van het Koninklijk besluit van 23 Februari 1916 (Nederlandsch Staatsblad No. 79), ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië gesteld, teneinde daar te lande te worden geplaatst in rechterlijke betrekkingen.

De toelage bedraagt f 1000 's jaars en kan gedurende 4 of 5 jaar worden genoten, welke tijdvakken evenwel in bijzondere gevallen met ten hoogste 1 jaar kunnen worden verlengd.

Gegadigden zullen vóór 15 April 1920 een gezegd verzoekschrift moeten richten aan den Minister van Koloniën, welk verzoekschrift moet worden toegezonden aan den voorzitter der commissie tot voorbereiding van de aanwijzing van candidaat-Indische rechterlijke ambtenaren, prof. dr. J. Oppenheim, Jan van Nassaustraat 87, Den Haag. Op aangeteekende stukken te vermelden: „Bijkantoor Balistraat”.

In het verzoekschrift zullen een of meer personen moeten worden opgegeven, die bereid zijn omtrent gedrag en karakter van den gegadigde inlichtingen te verstrekken, terwijl daarbij tevens moet worden overgelegd het getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan eene universiteit, dan wel, indien men reeds in het bezit daarvan is, het diploma van het met goed gevolg afgelegd candidaatsexamen in de rechten.

Zij, die de rechtsstudie nog moeten beginnen, gelieven tevens op te geven, welke inrichting van middelbaar of voorbereidend hooger onderwijs zij hebben afgelopen.

(Nederlandsche Staatscourant van 22 Maart 1920, No. 57).

Van de Afdeling Nijmegen:
JAARVERSLAG OVER 1919.

Het aantal leden, dat op 31 Dec. 1918 48 bedroeg, verminderde, door toetreding van 17 en uitreding van 20, met 3 en bedroeg alzoo op 31 Dec. 1919 45. Door persoonlijke propaganda had 't Bestuur eenige leden weten te werven. Als gewoonlijk bedankten er eenigen bij 't ophalen der contributie.

In de algemeene vergadering van 4 Maart werden de periodiek aftredende bestuursleden Verniers van der Loeff en Luitjes herkozen. De H.H. Haye, v. d. Beek en Wethmar werden in die vergadering benoemd om de commissie te vormen voor verificatie der jaarrekening over 1919; terwijl de Hr. Kamerling gekozen werd als afgevaardigde ter jaarlijksche algemeene vergadering. De laatste werd ook afgevaardigd ter buitengewone algemeene vergadering te Utrecht op 27 September.

Door vertrek van het bestuurslid Molenbroek ontstond in 't Bestuur een vacature, die tusschentijds niet werd aangevuld.

De stand der afdelingskas veroorloofde niet het doen houden eener lezing.

Namens het Bestuur,
De Secr.-Penningm.,
F. E. LUITJES.

Geldelijke Verantwoording over 1919.

Baten.

Contributiën	f 171.50
Totaal	f 171.50

Lasten.

Nadeelig saldo op 31 Dec. 1918	f 13.30
Inningskosten	3.-
Drukkwerk in 1918	7.05
Afdracht aan het Hoofdbestuur	50.00
Zaalhuur	2.-
Restitutie reiskosten	24.10
Porti	2.08
Saldo op 31 Dec. 1919	69.96
Totaal	f 171.50

Het Afdelings-Bestuur,
KAMERLING, Voorzitter,
F. E. LUITJES, Secr.-Penningmeester.

PENNOCK-COMPANY
Huygensstraat 27 Tel. H 6300 - Tel.-Adr.: „Highspeed”

DEN HAAG
BANDOENG

EXPORT van AUTOMOBIEL- en
KOETSWERK-ONDERDEELEN

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
LEIDEN - HOLLAND.

Bilkgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

J. P. FLECK - Utrecht
 Lijnmarkt 19 - Intercomm. Telefoon 1078
 COMPLETE WONINGINRICHTINGEN
 Behangerij Stoffeederij
 Matrassen en Beddenfabriek
 ALLE SOORTEN DEKENS MOTZUIVERING

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw, Piet Heinplein, Tel. 1587, 1588
 Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

Vereeniging OOST en WEST.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.
STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.
INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

- ** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:
- a. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
 Prijs: 1 exemplaar 5 cent, porto f 0.01¹/₂;
 - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ; II. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
 Prijs per exemplaar f 0.50 en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht).
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALINS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01¹/₂.
 N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laza van Meerdervoert 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Musiek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in moderne talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admisse examens H. B. S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.
 Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

- OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West“, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.**
- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
 - S. TAGOR, Inl. Veearts. Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
 - P. DE HAAN, Gep. N.-I. Onderwijzer, Leeraar Handelsschool, Valkenboschkade 518, Den Haag. — Maleisch. — Land- en Volkenkunde.
 - J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
 - B. Th. BRONGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
 - A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
 - Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvorder. — Alg. Ind. vraagstuk.
 - H. J. VERMEER, François Valentijnstr. 97, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LEDEN**, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“,
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
 2de Schuijftstraat 332 (Duinoord), Den Haag.
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

WED. H. RAHDER & ZOON
 Wijnhandelaren
 Filiaal: 's-Gravenhage Heemskerkstr. la
 Hoofdkantoor: Amsterdam Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
 Filiaal: Arnhem
 Filiaal: Gorinchem
 Tel. H. 3493. Intern. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.
 Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
 Voor Export speciale conditiën.

WANNEER GIJ
 Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar
Kleermakerij „UNICUM“
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
 DEN HAAG
 De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S ORGELS
 REPARATIE - STEMMEN - RUILEN
 Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN
GOOSEN & SWAGERMAN
 DEN HAAG
 BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Brengt een bezoek aan „Boeatan“, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin.

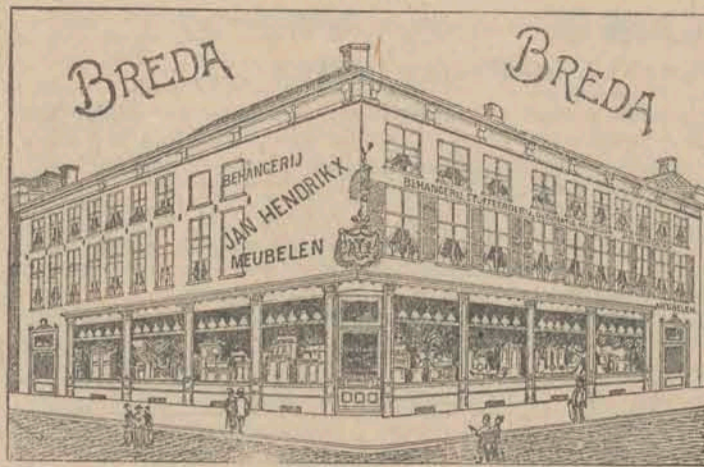
Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,
Telefoon No. 3902.

BOSCHSTRAAT 1.

Mantel en Costumemagazijnen

Maison H. SIMONS

Heulstraat 13 Telefoon 2005

Noordeinde 17a ... Telefoon 6537

... Mantels, Mantelcostumes, Taillecostumes ...
Avondtoiletten, Blouses, Costumerokken, Peignoirs
Steeds ruime sortering, prima coupe en kwaliteiten.

N.V. Autogarage „CITO”
Schenkweg 7 - 's-GRAVENHAGE, - Tel. H. 6290

Luxe Verhuur-Auto's

Piano's, Orgels, Vleugels, Auto-piano's.

PIANO's in huur f 6.— per maand,
desgewenscht in huurkoop, bij
L. C. JACOBI, vh. Chef Firma J. F. CUYPERS,
Regentesselaan 123, bij Reg.pl. 'SOERABAIJA.
Tel. H. 1403, 's-GRAVENHAGE.
STEMMEN - VERHUREN - REPAREREEN

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij
VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL

Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en
van H. M. de Koningin van Rumenië; eertijds van H. M. Koningin Sophia.
OPGERICHT 2 AUG. 1853.
Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.
UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
LUIERMANDEN.

Oudste en Soliedste Adres

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co
Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

- Manufacturen
- Witte Goederen
- Karpetten
- Loopers
- Ledikanten
- Bedden
- Dekens
- Matrassen
- Vitrages
- Gordijnen

Groote sortering
Slaapkamer - Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

SPORTARTIKELN

- TRUIEN
- GOLFERS (Sportmantels)
- MUTSEN
- KOUSEN
- ECHARPES
- HANDSCHOENEN

voor Dames
Heeren en
Kinderen

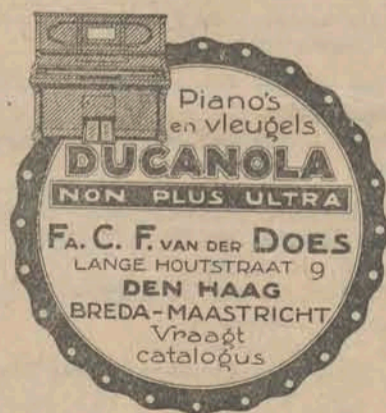
Opgericht Ao 1781

Modemagazijnen
van Bommel

Viamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

Handschoenen
in stof en leder

Kousen en Sokken

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zooals Staatsinrichting M. O., Staathuishoudk. M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook schriftelijk in Nederland en Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van vierhonderd en vijftig geslaagden worden op aanvraag gratis toegezonden door Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD,

Oranjeplein 102 - Den Haag

Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel of ged. installeren van woningen.

Holland-Canada Hypotheekbank

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te Den Haag en J. G. COSTER te Winnipeg.

5 pCt. Pandbrieven tegen beurskoers.

Uitstaand bedrag Pandbrieven ongeveer f 22.000.000.

Drukkerij ten Hagen

levert tegen billijken prijs drukwerk, dat aan bijzondere eischen voldoet.